

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ADVERBIUM V KONTRASTIVNÍ PERSPEKTIVĚ – KORPUSOVÁ ANALÝZA

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Lucie Bromová

Studijní obor: Španělský jazyk pro mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2017

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice,

Lucie Bromová

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Janě Peškové, Ph.D za konzultace poskytnuté během psaní bakalářské práce, a dále za její cenné rady, které mi byly při vypracování práce oporou. Dále bych ráda poděkovala svým rodičům za umožnění studia na Vysoké škole a za velkou podporu.

ANOTACE

Předmětem bakalářské práce je problematika překladu adverbíí. Cílem práce je zmapování často používaných adverbíí a jejich ekvivalence v daném jazyce, a to v českém nebo španělském. Práce se dělí na dvě části: teoretickou a praktickou. V teoretické části autorka pojednává o adverbíích, a to z pohledu českých a španělských gramatik. V praktické části je prováděna analýza vybraných adverbíí, které si autorka sama zvolila. V závěru práce jsou poznatky vyhodnoceny a na základě korpusové analýzy učiněn závěr.

Práce je psána v českém jazyce.

ANNOTATION

The subject of this bachelor thesis is the issue of adverb translation. The aim of this thesis is to map out frequently used adverbs and their equivalents in the given language, either in Czech or Spanish. The thesis is divided into two parts: a theoretical part and a practical part. In the theoretical part, the author discusses adverbs from the perspective of Czech and Spanish grammar. In the practical part, an analysis of specific adverbs, chosen by the author herself, is carried out. In the conclusion, findings are evaluated and the thesis is concluded on the basis of corpus analysis.

The thesis is written in Czech language.

Obsah

Úvod.....	8
Teoretická část	9
1. Pojem adverbium	9
1.1 Obecná charakteristika adverbíí z pohledu českých gramatik	9
1.2 Charakteristika adverbíí z pohledu španělských gramatik.....	10
2. Tvoření adverbíí.....	12
2.1 Stupňování příslovcí.....	13
2.2 Krácení adverbíí	14
3. Třídění adverbíí.....	16
3.1 Třídění podle morfologické struktury	16
3.2 Třídění podle významu	17
3.2.1 Adverbia místa (Adverbios de lugar).....	21
3.2.2 Adverbia času (Adverbios de tiempo)	22
3.3 Gramatická povaha (La Naturaleza gramatical)	23
3.4 Syntaktický význam	25
4. Překlad	26
4.1 Překlad obecně	26
4.2 Typy překladů	27
4.3 Tradiční překladatelské postupy	28
5. Vztah překladu k této práci	31
6. Korpus.....	33
6.1 Jazykový korpus.....	33
6.2.1 Intercorp.....	34
Praktická část	35
1. České adverbium snadno	36

2. České adverbium těžce	39
3. České adverbium pomalu.....	41
4. České adverbium klidně.....	42
5. České adverbium přesně	45
6. České adverbium rychle.....	48
7. České adverbium sladce.....	50
8. České adverbium hlasitě	52
9. České adverbium výborně	55
10. České adverbium určitě	58
Seznam české beletrie	60
Závěr	62
Seznam použité literatury	66

Úvod

S překladem se setkáváme každý den, stalo se to pro nás už tak běžné, že si to kolikrát ani nejsme vědomi. V dnešní době, kdy jsme obklopeni moderní technologií a multikulturním prostředím, není nic neobvyklého, že se denně setkáváme se slovy nebo výrazy, pro které hledáme vhodný ekvivalent v našem mateřském jazyce, abychom danému výrazu byli schopni porozumět.

Předmětem bakalářské práce je korpusová analýza adverbíí v kontrastivní perspektivě. Práce je rozdělena do dvou částí, na část praktickou a část teoretickou. V první kapitole se zabýváme pohledy českých a španělských gramatik na téma adverbíí v obecném měřítku. Mluvíme zde konkrétně o české gramatice *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup* od Bohumila Zavadila a z pohledu španělského mluvíme o gramatice od Leonarda Goméze Torrega, *Gramática didáctica del español*.

Další velkou kapitolou, kterou jsme do práce zařadili, jsou kritéria podle *Španělské královské akademie*, dle kterých bychom měli adverbia třídit. Neméně důležitou částí této práce je také kapitola o překladu, a to nejprve z obecného hlediska, kde se opíráme o knihu od Dagmar Knittlové, *Překlad a překládání*. Dále se již konkrétně zabýváme překladatelskými postupy.

Poslední kapitolou teoretické části, jsou také informace o korpusech a poté konkrétněji o intercorpu, na kterém je vypracována část praktická.

V praktické části pracujeme s poznatky, které jsme získali na základě zpracované teoretické části. Předmětem analýzy jsou vybraná adverbia, se kterými se velmi často setkáváme. Tato adverbia jsme zadali do intercorpu a pomocí něj jsme si vyhledali konkrétní věty i s jejich překladem. Na těchto větách jsme zkoumali, jaký překladatelský postup autor při překládání zvolil. Poté jsme zjišťovali, jaké překladatelské postupy byly voleny překladateli nejčastěji. Na základě jejich frekvence jsme si je rozdělili do skupin. V závěrečné kapitole, jsme zhodnotili poznatky a z těchto poznatků jsme zjistili nejčastěji užívané překladatelské postupy.

Téma bakalářské práce bylo zvoleno obecně autorkou z důvodu jejího zájmu o téma překladu. Dobrý překlad je totiž zásadní při našem dorozumívání.

Teoretická část

1. Pojem adverbium

1.1 Obecná charakteristika adverbii z pohledu českých gramatik

V této kapitole se budeme zabývat tématem v obecné rovině, a to z pohledu českých gramatik. K danému tématu byli vybrány gramatiky od těchto autorů: Bohumila Zavadila, Jiřího Černého a Františka Čermáka.

Adverbia můžeme definovat jako slova neohebná, značící vlastnosti nebo okolnosti dějů. Ve větě vykonávají funkci příslovečného určení.

Adverbia nebo-li příslovce jsou denominátory, jejichž základní sémantickou funkcí je pojmenování různě široce pojatých okolnostních příznaků procesů nebo vlastnostních příznaků substancí. Především rozvíjejí slovesa nebo adjektiva (trabaja bien, bien preparado), jen výjimečně se také vyskytují jako přívlastek k substantivu (un hombre así).¹

Adverbia nám blíže vymezují vlastnosti nebo procesy. Tyto vlastnosti nebo popřípadě procesy nám mohou vymezit udáním jejich okolností, a to zejména okolností místních, časových nebo způsobových. Mnohem vzácněji též okolností příčinných nebo také udáním jejich míry.²

Podle Černého hlavní gramatická funkce adverbii spočívá v dokončení nebo doplnění slovesa, anebo přidání nějakého sémantického rysu k akci daného slovesa.³

Sémantické rysy, které adverbia přináší slovesným dějům, mohou být velmi rozdílné. Dělíme je do několika skupin, například adverbia vyjadřující množství (*te quiero mucho*), adverbia vyjadřující čas (*lo escribí ayer*), adverbia vyjadřující místo (*nos encontramos aquí*), adverbia vyjadřující způsob (*no me siento bien*). Díky těmto sémantickým rysům, došli gramatikové k rozdělení adverbii do několika tříd.⁴

¹ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2010, str. 187.

² Tamtéž, 187.

³ ČERNÝ, Jiří. *Morfología española*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, str. 141.

⁴ Tamtéž, str. 141.

Podle Františka Čermáka: „*Jsou adverbia především názvy okolností procesů nebo okolností vlastností, označují tudíž příznaky prosté (u verb) nebo sekundární (u adjektiv, která sama označují příznaky substancí). Jsou schopná vyjádřit kvantitu anebo kvalitu, specificky pak místo, čas, způsob, míru, příčinu aj.*“⁵

Je zjevné, že definice zmíněných autorů se ve vymezení adverbii nijak diametrálně neliší. Zejména pak když se podíváme na definici od Františka Čermáka a na definici od Jiřího Černého. Zde vidíme, že každý z autorů ke sdělení toho samého zvolil jen jinou formulaci sdělení. Dále o podobném vymezení z hlediska sémantiky se nám již na začátku kapitoly zmiňuje také Bohumil Zavadil.

1.2 Charakteristika adverbii z pohledu španělských gramatik

V této podkapitole se budeme zabývat adverbii z pohledu španělských gramatik, kde jsem si vybrala k jejich charakteristice tyto gramatiky: *Nueva gramática de la lengua española: manual, Gramática didáctica del español*.

Adverbia patří do skupiny neohebných slovních druhů. Můžeme je charakterizovat těmito dvěma způsoby:

- a) morfologickým – chybějí flexe, jsou neohebná
- b) syntaktickým – mohou modifikovat další syntaktické skupiny (*slovesa, přídavná jména a další adverbia*)⁶

Podle Gómeze Torrega se adverbia charakterizují třemi rysy, jedná se o slova:

- a) přízvučná
- b) neměnná (*nemají koncovky, nemění se*)
- c) mající vlastní význam (*mají úplný lexikální význam (vlastní význam), definovaný ve slovníkách*)⁷

⁵ ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., V Karolinu 2., dopl. Praha: Karolinum, 2011, str. 204.

⁶ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 575.

⁷ GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Gramática didáctica del español*. 8a ed. Madrid: Ediciones SM, 2002, str. 204.

Adverbia jsou slova, která mají funkci modifikovat slovesa (*ven aquí*), přídavná jména (*muy inteligente*) a další adverbia (*demasiado tarde*).

Morfologicky jsou neměnná v rodě a čísle (*María trabaja mucho, Juan trabaja mucho, Ellos trabajan mucho*).

S touto definicí se shoduje i *Gramática española para extranjeros*.

Matte Bon, definuje adverbia obdobně jako přídavná jména, podle něj mají podobně rozvíjet další slovní druhy. Na rozdíl od přídavných jmen, která rozvíjejí substantiva, adverbia slouží k rozvíjení sloves, přídavných jmen nebo dalších adverbii.

Dalším podstatným rozdílem mezi přídavnými jmény a adverbii, je to, že adverbia se s ničím neshodují, jinými slovy, jsou neměnná.⁸

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, české gramatiky se tolik v definici adverbii nelišily. K stejnému rozdílu dochází i u gramatik španělských. Zde můžeme vidět, že Gómez Torrego i Matte Bon se shodují také, a to konkrétně v popisu adverbii jako rozvíjejícího větného členu, kdy oba uvádí, že: *adverbia nám mohou rozvíjet sloveso, přídavná jména anebo další adverbia*. Zrovna tak jako tito dva autoři, tak i *Španělská královská akademie* to samé zahrnuje ve svém sdělení, když adverbia rozděluje podle syntaktické struktury.

⁸ FRANCISCO MATTE BON. *De la lengua a la idea*. Nueva ed. rev., 3. reimpr. Madrid: Edelsa, 2000, str. 269.

2. Tvoření adverbíí

V této kapitole si řekneme něco o tvoření adverbíí, jejich stupňování a v neposlední řadě se také zmíníme o takzvaném krácení příslovčí. Předlohou nám budou tři české gramatiky, a to *Moderní gramatika španělštiny, Fiesta 3 a gramatika od Macíkové a Mlýnkové*. Ze španělských pramenů byly zvoleny gramatiky od Matte Bona a Aragonése. V této kapitole byly zvolené jiné gramatiky než v kapitole předchozí, a to z důvodu, že se jiné tituly touto látkou nezabývají anebo zabývají, ale ne v tak velkém měřítku, a proto jsem zvolila tyto vhodnější gramatiky, kde bylo téma velmi výstižně zmapováno.

Začneme tvořením adverbíí, které se mohou utvářet dvěma způsoby:⁹

1) Od přídavných jmen v rodě ženském příponou *-mente*: *efectivamente, especialmente*

2) Tvarová shoda s přídavným jménem v rodě mužském: *demasiado, alto*

Ve španělštině se často setkáváme s příslovci, která se tvoří přidáním koncovky (přípony) *-mente* k přídavnému jménu v rodě ženském a v jednotném čísle.

sencillamente, evidentemente, claramente

Spojení přídavného jména + přípony *-mente* není zcela pevné. V případě, že za sebou následuje několik příslovčí zakončených na *-mente*, pojí se tato koncovka až k poslednímu z nich, a to i v případě, že jsou připojeny spojkami *y* nebo *o*.¹⁰

Tak jako Králová, tak i Hamplová uvádí, že pokud ve větě stojí dvě anebo více takovýchto adverbíí, má příponu *-mente* jen poslední z nich a předcházející přídavné jméno stojí ve tvaru rodu ženského.

Esta máquina trabaja rápida, segura y perfectamente.

Při skládání těchto adverbíí do věty, máme velkou volnost v tom, kam je zařadíme. Když se tato adverbia vztahují na celou větu, bývá ve zvyku je umístit za sloveso, anebo

⁹ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*. Plzeň: Fraus, 2003, str. 224.

¹⁰ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999, str. 131.

další možností je jejich umístění na konec věty. Také se mohou nacházet na začátku, anebo uprostřed věty oddělené čárkou.¹¹

Me dijo claramente que no.

Me dijo que no claramente.

Claramente, me dijo que no.

Příslovce si uchovávají přízvuk přídavného jména, z něhož byla utvořena a dále mají přízvučnou i první slabiku přípony *-mente*.¹²

Také Matte Bon zmiňuje, že je velmi důležité, abychom si dali pozor na přízvuk. Když přídavné jméno nese grafický přízvuk (*el acento gráfico*), tak zůstává i u adverbia. Obecně se jedná o dlouhá adverbia, která mají dva přízvuky (*los acentos tónicos*), jeden hlavní a druhý vedlejší.

Tento mechanismus tvoření adverbii může také fungovat u některých superlativů a s přídavnými jmény, které se tváří jako superlativy.¹³

Tuto teorii si ukážeme na konkrétních příkladech:

rapidísima => rapidísimamente

estupenda => estupendamente

2.1 Stupňování příslovcí

Stupňování příslovcí můžeme podle Macíkové dělit do dvou skupin:

- 1) stupňování pravidelné
- 2) stupňování nepravidelné

Při pravidelném stupňování se příslovce stejně tak jako přídavná jména stupňují přidáním výrazu *más* a výrazu *lo*. Druhý stupeň je tedy tvořen přidáním výrazu *más* před dané příslovce. Při vytváření třetího stupně se klade před tvar druhého stupně člen středního rodu *lo*. V některých případech se můžeme setkat i s variantou,

¹¹ ARAGONÉS, Luis. *Gramática de uso del español: teoría y práctica; con solucionario; C1 - C2*. Madrid: Ediciones SM, 2011, str.58.

¹² HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1996, str. 262.

¹³ FRANCISCO MATTE BON. *De la lengua a la idea*. Nueva ed. rev., 3. reimpr. Madrid: Edelsa, 2000, str. 270.

že se za třetí stupeň přidá výraz *posible* (ve významu, *co možná*). Tento výraz vkládáme tehdy, když chceme zvýšit intenzitu daného adverbia.¹⁴

Příklad:

základní tvar: *tarde* (pozdě)

druhý stupeň: *más tarde* (později)

třetí stupeň: *lo más tarde* (*posible*) (*co možná nejpozději*)

Nepravidelné stupňování se týká pouze následujících čtyř příslovcí:

základní tvar	druhý stupeň	třetí stupeň
<i>bien</i> (dobře)	<i>mejor</i> (lépe)	<i>lo mejor</i> (co nejlépe)
<i>mal</i> (špatně)	<i>peor</i> (hůře)	<i>lo peor</i> (co nejhůře)
<i>mucho</i> (mnoho)	<i>más</i> (více)	<i>lo más</i> (co nejvíce)
<i>poco</i> (málo)	<i>menos</i> (méně)	<i>lo menos</i> (co nejméně)

U zmíněných příslovcí je opět možné u třetího stupně přidat ještě výraz *posible*, který by u těchto adverbii mohl být ve významu *co možná*.

2.2 Krácení adverbii

Některá adverbia mohou být v určitých kontextech užívána i v tak zvaném zkráceném tvaru, neboli ve španělské terminologii mohou být apokopována (*apócope de adverbios*). Když se mluví o krácení adverbii, tak se mají namysli konkrétně tyto výrazy *tanto/tan* a *mucho/muy*.

Obou tvarů se užívá tehdy, když jsou v postavení před přídavným jménem anebo dalším příslovcem.¹⁵

¹⁴ MACÍKOVÁ, Olga a Ludmila MLÝNKOVÁ. *Španělština pro samouky a věčné začátečníky*. Brno: Edika, 2012, str. 117.

¹⁵ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999., str. 133.

Ukážeme si příklady na konkrétních větách:

Příkladem pro výrazy *tanto/ tan* může být věta, *Es tan sorda que tiene que sentarse en la primera fila*. Zde si můžeme všimnout, že je výraz *tan* postaven před přídavné jméno.

Příkladem pro výrazy *mucho/muy* může být věta, *Parece muy joven*. Zde se opět jedná o postavení před přídavné jméno *mladý*.

Dále můžeme také krátit adverbium *recientemente/recién*, které se krátí pouze před příčestím v polovětné vazbě.¹⁶

Příkladem může být věta, *Ese fue el origen de "La filla del gudari", recién_publicada por...*

¹⁶ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999., str. 134.

3. Třídění adverbii

Další kapitolou, kterou se budeme zabývat, je třídění adverbii. V této kapitole si rozebereme čtyři nejhlavnější kritéria třídění podle Španělské královské akademie. Další gramatikou, se kterou se budeme setkávat, je gramatika od Hamplové, díky které si rozebereme více adverbii vytvořených pomocí koncovky *-mente* a k danému tématu nám ještě dopomůže španělská gramatika od Aragonése. V třídění adverbii podle jejich významu, budeme porovnávat gramatiky od Hamplové, Goméze Torrega a Alarcose Lloracha.

Existuje mnoho kritérií, jak třídit adverbia, ale mezi nejhlavnější podle Real Academia Española patří tyto čtyři:¹⁷

- 1) Morfologická struktura (*Estructura morfológica*)
- 2) Význam (*Significado*)
- 3) Gramatická podstata (*Naturaleza gramatical*)
- 4) Syntaktický význam (*Incidencia sintáctica*)

3.1 Třídění podle morfologické struktury

V souladu s jejich strukturou je můžeme dělit do tří skupin:

- 1) adverbia jednoduchá (*adverbios simples*)

Mezi jednoduchá adverbia se řadí například: *aquí, cerca, lejos, hoy, tarde, ahora*

- 2) adverbia složená (*adverbios derivados/ adverbios compuestos*) – vznikla derivací od adjektiva přidáním přípony *-mente*, jinými slovy jsou složena ze dvou částí - příkladem takto vzniklých adverbii mohou být tato adverbia: *tranquilamente, buenamente, felizmente, rápidamente, cordialmente, naturalmente*¹⁸

- 3) příslovečné vazby (*locuciones adverbiales*) – tyto vazby jsou složeny z různých slov, dohromady tvoří tato slova celek, který nám dává význam.

Příkladem těchto ustálených spojení je: *a ciegas, en vista, mejor dicho, ahora bien, por otro lado, de otro modo, es decir*

¹⁷ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 576.

¹⁸ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011, str. 228.

Tato spojení dále dělí *Španělská královská akademie* na základě jejich významu do dvanácti kategorií.

3.2 Třídění podle významu

Tradičně dělíme adverbia podle významu do určitých skupin.

Podle Hamplové dělíme příslovce do osmi různých podskupin:¹⁹

- 1) adverbia místa (*allí, cerca*)
- 2) adverbia času (*antes, ayer*)
- 3) adverbia způsobu (*así, bien*)
- 4) adverbia stupně vlastností nebo míry (*más, menos*)
- 5) adverbia přitakací a záporová (*seguramente, no*)
- 6) adverbia pochyby (*posiblemente, probablemente*)
- 7) adverbia vztažná (*como, cuando*)
- 8) adverbia tázací a zvolací (*¿cómo?, ¿dónde?*)

Podle španělské gramatiky od Alarca Lloracha²⁰ dělíme adverbia obdobným způsobem jako u Hamplové jen s drobnými změnami.

- 1) adverbia času (*adverbios de tiempo*)
- 2) adverbia místa (*adverbios de lugar*)
- 3) adverbia způsobu (*adverbios de modo*)
- 4) adverbia množství (*adverbios de cantidad*)
- 5) adverbia přitakání (*adverbios de afirmación*)
- 6) adverbia popření (*adverbios de negación*)
- 7) adverbia pochybnosti (*adverbios de duda*)

¹⁹ HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1996, str. 256-261.

²⁰ ALARCOS LLORACH, Emilio. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe, 1999. Nebrija y bello, str. 162.

Zde vidíme, že klasifikace je obdobná jako u české gramatiky od Hamplové. S tím rozdílem, že Alarco Llorach rozděluje adverbia přitakání a popření do dvou podskupin, ale Hamplová je řadí pouze do jedné skupiny. Dále si můžeme všimnout, že nám u Alarca Lloracha jedno řazení chybí, a to podskupina adverbíí tázacích a zvolacích.

Obecně se adverbia zakončená na *-mente* užívají k určení způsobu, jak něco děláme, nebo jako výsledek nějaké akce.²¹

Cuando nos vio, nos saludó cordialmente.

Tato adverbia můžeme nahradit výrazy složenými z *předložky a podstatného jména* anebo přidáním výrazů *de modo/de manera a přídavného jména*.

Lo repitió enfáticamente/ de modo enfático.

Levantó a la mesa fácilmente/ con facilidad.

Dále Aragonés uvádí, že tyto adverbia užíváme k upřesnění významu věty. Například k objasnění pravdy nebo názoru.

Aparentemente, le han robado la cartera.

Klasifikovat situaci na základě potřeby, možnosti nebo nutnosti.

Tendrás que presentarte obligatoriamente al examen.

Jako poslední gramatiku k porovnání s předchozími dvěma jsem si vybrala gramatiku od Goméze Torrega.²²

Podle Goméze Torrega jsou základní třídy adverbíí podle jejich významu tyto:

- 1) adverbia místa (*Adverbios de lugar*)
- 2) adverbia času (*Adverbios de tiempo*)
- 3) adverbia způsobu (*Adverbios de modo*)
- 4) adverbia přitakání (*Adverbios de afirmación*)
- 5) adverbia popření (*Adverbios de negación*)

²¹ ARAGONÉS, Luis. *Gramática de uso del español: teoría y práctica; con solucionario; C1 - C2*. Madrid: Ediciones SM, 2011, str. 68.

²² GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Gramática didáctica del español*. 8a ed. Madrid: Ediciones SM, 2002., str. 208-209.

6) adverbia množství (Adverbios de cantidad)

7) adverbia přání (Adverbios de deseo) - **ojalá, así**

8) adverbia pochybnosti, pravděpodobnosti nebo možnosti (Adverbios de duda, posibilidad o probabilidad) - **igual, acaso**

9) adverbia vyloučení, zahrnutí nebo přidání (Adverbios de exclusión, inclusión o adición) - **sólo, aun, además**

10) adverbia shody nebo totožnosti (Adverbios de identidad) - **mismo, propiamente**

11) adverbia zvolací (Adverbios de exclamación) - **qué, cuán**

Dále Gómez Torrego uvádí, že existují taková adverbia, která nemůžeme zařadit do žádné z těchto podskupin, mezi tyto adverbia řadíme například: **viceversa, justo, siquiera**

Zde vidíme, že existuje výklad klasifikace adverbii podle jejich významu. Z použité literatury nám Gómez Torrego udává nejpodrobnější rozdělení adverbii. Přichází s dalším dělením, konkrétně s pěti podskupinami, se kterými jsme se dosud nesetkali.

Pro lepší orientaci klasifikaci zrekapituluje následující tabulka:

Tabulka 1.: Klasifikace podle významu (vlastní zpracování)

Leonardo Gómez Torrego	Emilio Alarcos Llorach	Sylva Hamplová
1. adverbia místa (adverbios de lugar)	1. adverbia času (adverbios de tiempo)	1. adverbia místa
2. adverbia času (adverbios de tiempo)	2. adverbia místa (adverbios de lugar)	2. adverbia času
3. adverbia způsobu (adverbios de modo)	3. adverbia způsobu (adverbios de modo)	3. adverbia způsobu
4. adverbia přitakání (adverbios de afirmación)	4. adverbia množství (adverbios de cantidad)	4. adverbia stupně vlastností nebo míry
5. adverbia popření (adverbios de negación)	5. adverbia přitakání (adverbios de afirmación)	5. adverbia přitakací a záporová
6. adverbia množství (adverbios de cantidad)	6. adverbia popření (adverbios de negación)	6. adverbia pochyby

7. adverbia přání (adverbios de deseo)		7. adverbia vztažná
8. adverbia pochybnosti, pravděpodobnosti nebo možnosti (adverbios de duda, posibilidad o probabilidad)		8. adverbia tázací a zvolací
9. adverbia vyloučení, zahrnutí nebo přidání (adverbios de exclusión, inclusión o adición)		
10. adverbia shody nebo totožnosti (adverbios de identidad)		
11. adverbia zvolací (adverbios de exclamación)		

Dále je zajímavé zmínit, že gramatika od Aragonése, se od předchozích gramatik liší. Liší se zejména v tom, že významy adverbíí zkoumá jen z hlediska těch, která jsou zakončená na *-mente*:

1) adverbia vyjadřující *stupeň*

Este modelo es infinitamente mejor que el que tú tienes.

2) adverbia vyjadřující určité *vnímání, poznatky*

Eso que dices es simplemente falso.

3) adverbia vyjadřující *čas*

Por fin ha llegado el éxito largamente esperado.

4) adverbia vyjadřující *kvalitu*

La habitación que ocupé estaba pobremente amueblada.

5) adverbia vyjadřující určitý *vztah, souvislost*

Creo que el acuerdo es mutuamente beneficioso para todos.

3.2.1 Adverbia místa (Adverbios de lugar)

V tomto oddíle si řekneme něco o pohledu Španělské královské akademie na adverbia místa, která je ještě dělí do dalších podskupin. S teorií dalšího dělení se setkáváme jen u této gramatiky, a proto je velmi zajímavé se touto teorií zabývat.

Podle *Španělské královské akademie* mají adverbia místa ještě další podkategorie. Konkrétně je tato akademie dělí do dvou podskupin:²³

a) adverbia ukazovací (adverbios demostrativos)

b) adverbia místní (adverbios de relación locativa)

Do první skupiny takzvaných ukazovacích adverbíí se řadí: aquí, ahí, allí, allá a další. Jinými slovy se jedná o adverbia, která nám, jak už z názvu vyplývá, ukazují na nějaké konkrétní místo.

Druhou skupinu tvoří adverbia místa, která můžeme dále dělit do další podskupin, a to na tak zvaná: 1) adverbia určující polohu/umístění (*los adverbios de ubicación*) a druhou podskupinu tvoří tak zvaná: 2) adverbia určující orientaci/směr (*los adverbios direccionales o de orientación*).

Příklad adverbíí určujících polohu/umístění:

delante/detrás

encima/debajo

dentro/fuera

Příklad adverbíí určujících orientaci/směr:

adelante/atrás

arriba/abajo

adentro/afuera

Španělská královská akademie nás upozorňuje také na to, že ne vždy budou názvy jednotlivých skupin přesné. Adverbia, která máme ve skupině těch, které nám ukazují

²³ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 581-583.

směr, se můžou užívat v určitých kontextech ve smyslu těch, která máme zase uvedena v sloupci adverbii určujících polohu.

Ukážeme si to na konkrétní větě: *Juan vive arriba*. V této větě máme sice adverbium, které řadíme mezi ta, co nám určují směr, ale v tomto konkrétním případě nám již zmíněné *arriba* ukazuje umístění, niko-li směr.

3.2.2 Adverbia času (Adverbios de tiempo)

Jak jsme již viděli v předchozí podkapitole, *Španělská královská akademie* dělila do dalších podskupin adverbia místa. Stejným způsobem se věnuje i dělení adverbii času, ta dělí nejprve z hlediska gramatického a sémantického a poté v těchto subkategoriích je dělí dále na několik podskupin.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, dělíme adverbia času do dvou kategorií. Do těchto dvou kategorií je dělíme z hlediska:²⁴

1) gramatického

2) sémantického

V této kapitole se budeme adverbii času zabývat jen z pohledu sémantického a tato adverbia dělíme do tří skupin:

1) referenční (referenciales) - *hoy, ahora, anoche, anteayer, recientemente, previamente a mnoho dalších*

Dále sem patří také ustálená spojení jako: *por la mañana, de tarde, pasado mañana*.

2) *durativní (de duración)* - jsou to taková adverbia, která nám říkají, jakou dobu nějaká činnost trvala.

Řadíme sem například tyto: *brevemente, largamente, permanentemente, siempre, temporalmente*

3) *frekvenční adverbia (de frecuencia)* - jak už je zřejmé z názvu, tak do této kategorie budeme řadit ta adverbia, která nám značí jak, často se nějaká činnost opakuje. Můžeme si to konkrétně ukázat na těchto příkladech: *diariamente, frecuentemente, habitualmente, nunca, siempre*

²⁴ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 583-584.

Můžeme si povšimnout, že do dvou kategorií jak do frekvenčních adverbíí, tak do durativních Španělské královská gramatika zařadila stejné adverbium - *siempre*. Rozlišit, kdy a kam ho zařadit, k tomu nám mohou pomoci otázky, kterými se na danou kategorii ptáme.

Na první kategorii tak zvaných referenčních se ptáme otázkou: *Kdy?* Na druhou skupinu se ptáme: *Kolik času?* a na třetí skupinu nám pomůže otázka: *Jak často?*

3.3 Gramatická povaha (La Naturaleza gramatical)

Podle tohoto kritéria rozdělujeme adverbia do dvou velkých skupin.

a) Lexikální

b) Gramatické

Do lexikální skupiny můžeme řadit většinu adverbíí zakončených na *-mente*, která tvoří otevřenou skupinu (*la clase abierta*) jako kvalitativní adjektiva. Mezi další spadající do této skupiny, řadíme adverbia jako jsou: *bien, deprisa, regular, temprano*.

Zmínili jsme zde, že adverbia ze skupiny lexikální tvoří skupinu otevřených adverbíí (*clase abierta*), to znamená, že je u nich možnost, že budou dále nějak upravena. U adverbíí, která řadíme naopak do skupiny gramatické, tak zároveň spadají i do skupiny zavřené (*clase cerrada*), tato adverbia už je nemožné jakkoli upravovat, a proto jsou uzavřená.

Adverbia značená jako gramatická, tvoří uzavřenou skupinu (*clase cerrada*) a dělíme je do sedmi podskupin mezi něž patří podle *Real academia española* tato:²⁵

1. Demostrativos
2. Identificativos o referenciales
3. Cuantificativos
4. Relativos
5. Interrogativos
6. Exclamativos

²⁵ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 577-578.

7. Focales

Do první skupiny, takzvaných ukazovacích (demonstrativos), můžeme zařadit adverbia jako jsou: *aquí, hoy, ahora, así*. Ve většině případů se jedná o adverbia času, způsobu anebo místa.

Za druhé máme tak zvaná "identifikační nebo odkazující se", ta jsou spojována s časem anebo místem. Tato adverbia se také často mohou pojít s předložkou *de* - *el árbol de detrás de la casa*.

Obecně do této skupiny řadíme tato adverbia: *antes/después, delante/detrás, encima/debajo* a další.

Do třetí skupiny řadíme tak zvaná "kvantifikující adverbia", která vyjadřují množství, stupeň, intenzitu a podobné údaje. Ukážeme si to na konkrétní větě: *No me gustó demasiado*. Zde vidíme jasně zdůrazněnou intenzitu našich pocitů z určité věci.

Za čtvrté máme vztažná adverbia, mezi která můžeme zařadit tato: *cuando, cuanto, como, donde*. Dále do této skupiny, řadíme ta, která jsou zakončena na *-quiera*, například *cualquiera* a další.

Za páté máme adverbia záporná, mezi ta patří tato: *cuándo, cuánto, cómo, dónde* a další.

Další skupinou jsou adverbia zvolací, která jsou stejná jako ta záporná, ale mají sémantické rozdíly.

A v neposlední řadě máme takzvaná adverbia fokální, mezi která se řadí například tato: *no, también, precisamente, concretamente*. A spousta dalších, která mají za úkol vyzdvihnout určité segmenty věty.

Jako příklad pro toto téma si ukážeme adverbia času, která podle gramatické povahy dělí Španělská královská akademie do čtyř skupin:²⁶

1) ukazovací (demonstrativos) - Mezi tato adverbia řadíme například: *ahora, ayer, hoy* a další.

2) vztažná (relativos) - Zde se setkáme například s těmito: *cuando, cuandoquiera*.

3) tázací a vztažná (interrogativos y exclamativos) - *cuándo*

²⁶ *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2010, str. 583.

4) kvantifikativní (cuantificativos) - *siempre, a menudo, a veces*

3.4 Syntaktický význam

Podle syntaktického významu dělíme adverbia do tří skupin.²⁷

1. Argumentales (Adverbia argumentační)

2. Atributivos (Adverbia atributivní)

3. Adjuntos (Adverbia adjuntivní)

První skupinu tvoří **argumentačních adverbia**, která jsou doprovázena nějakým predikátem, který tvoří hlavní část jejich významu. Můžou to být adverbia, která řadíme do těchto podskupin: adverbia místa, času, způsobu a někdy také adverbia, která nám udávají množství.

Příkladem těchto adverbií jsou věty:

Pon aquí la chaqueta. Na této konkrétní větě vidíme adverbium místa (adverbio de lugar - locativo).

Se portó estupendamente. Zde vidíme pro změnu adverbium způsobu (adverbio de manera).

Do druhé skupiny tak zvaných **atributivních** řadíme ta, která stojí ve funkci atributu. Což si můžeme opět ukázat na konkrétních větě:

Estamos aquí. Zde vidíme adverbium jako součást sponového slovesa.

Také sem patří ta, která mají funkci doplňku (complemento predicativo), tuto funkci nám ukazuje tato věta.

Las bebidas se quedaron arriba.

Největší skupinu adverbií netvoří dvě již zmíněné, nýbrž třetí skupina zvaná **adjunktivní**. Tato adverbia doprovází slovesa, přídavná jména anebo další adverbia. Jejich vynechání neovlivní formaci slov, které modifikují. Konkrétním příkladem může být: *hablar claramente (zde modifikuje sloveso)*, *muy alto (zde je modifikováno adjektivum)*, *nada lejos (zde modifikuje adverbium)*.

²⁷ Nueva gramática de la lengua española: manual. Madrid: Espasa, 2010, str. 578

4. Překlad

V této části mé práce se budu zabývat překladem na rovině obecného popisu, co to překlad je, jaké problémy při překladu musíme řešit a dále si také rozebereme způsoby jakými lze překládat. Autoři, kteří nám pomohou toto téma objasnit jsou: Knittlová²⁸ a Králová.²⁹

4.1 Překlad obecně

Překlad spolu s tlumočnictvím, řadíme do vědy, která se nazývá translologie.

Tento obor se věnuje převádění zadaného textu z výchozího jazyka do jazyka cílového. Daný převod může být proveden buď v mluvené formě (tlumočnictví) anebo ve formě psané (překlad).

Od 60. let 20. století byla vydána řada prací z oblasti lingvistiky k teorii překladu. Podstatným překladatelským problémem je otázka ekvivalentnosti. Zdůrazňovala se možnost převedení veškeré informace textu výchozího jazyka do textu cílového jazyka i při různosti gramatických systémů obou jazyků.³⁰

Britský teoretik Catford přišel s názorem, že jednotky VJ a CJ nemusejí mít v lingvistickém smyslu stejný význam, ale i přesto mohou v dané situaci fungovat. Jinými slovy je důležitá funkční ekvivalence, nikoli ekvivalence úplná. Základním principem překladu je dnes považován funkční přístup. Tento termín znamená, že není důležité, abychom užili stejných jazykových prostředků, ale na tom, aby plnily stejnou funkci, a to, pokud možno po všech stránkách, tedy nejen významové, věcné, ale i konotační a pragmatické.³¹

²⁸ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010.

²⁹ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*. Plzeň: Fraus, 2003.

³⁰ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010, str. 7.

³¹ Tamtéž, str. 7.

4.2 Typy překladů

V rámci mezijazykového překladu rozlišujeme podle Knittlové čtyři typy:

1. interlineární překlad
2. doslovný překlad
3. volný překlad
4. komunikativní překlad

Popis typů překladů je citovaný z publikace od Knittlové.³²

Nejprve si řekneme něco o **interlineárním překladu**:

Jde o překlad, který nerespektuje gramatický systém cílového jazyka. Zachovává pouze specificky lingvistickou informaci a je proto použitelný pro účely metajazykové.

Cílem překladatele je vytvořit v cílovém jazyce takový text, který má totožný význam jako text výchozí, ale formální zpracování je přirozené pro cílový jazyk.

Dále si zmíníme **doslovný překlad**:

Při tomto typu překladu se převádí lexikální jednotky bez ohledu na jejich kontextové zapojení, ale je respektován gramatický systém cílového jazyka.

Mezi další typ řadíme, tak zvaný **volný překlad**:

Tento typ překladu pouze okrajově respektuje výchozí text, nevěnuje pozornost konotačním složkám významu. V důsledku toho je překlad ochuzen, a to zejména o estetické kvality daného textu.

Takový překlad není přijatelný z mnoha důvodů, mezi nejzávažnější patří zejména: přidávání informací, které originální text vůbec neobsahuje, pozměňuje se význam výchozího textu, dochází ke zkreslování, a nakonec překlad často deformuje originál i z hlediska stylistického.³³

³² KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010 str. 16-17.

³³ Tamtéž, str. 18.

Posledním typem je, tak zvaný **komunikativní překlad**:

Tento typ úzce souvisí s pragmatickým aspektem překladu, povinně se respektuje zejména při překládání konvenčních formulí, veřejných nápisů, pořekadel, přísloví a idiomů.

4.3 Tradiční překladatelské postupy

V následující kapitole se budeme zabývat překladatelskými postupy, kterými lze řešit nedostatek přímého ekvivalentu v cílovém jazyce. Knittlová zmiňuje s ohledem na překladatelské postupy lingvisty Jeana-Paula Vinea a Jeana Darbelneta. Tito lingvisté rozdělili překladatelské postupy, do sedmi základních postupů:

1. Transkripce

2. Kalk

3. Substituce

4. Transpozice

5. Modulace

6. Ekvivalence

7. Adaptace

Volba překladatelského postupu nemůže být mechanická. Překladatel musí vždy brát v úvahu situaci, v níž vznikl originál a v níž vzniká překlad, autora, příjemce každého z textů i rozdílné stylistické a další zvyklosti v každém z jazykových společenství.³⁴

Definování pojmů *transpozice, kalku, substituce a modulace* podle Králové:³⁵

1) transpozice – Podstatou překladatelského postupu transpozice je co nejvíce možné zachování významové stránky sdělení při změně jeho stránky výrazové.

³⁴ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*. Plzeň: Fraus, 2003, str. 174.

³⁵ Tamtéž, str. 173-174.

Transpozici dělíme do dvou skupin:

1) slovnědruhovú transpozice

2) větněčlenská transpozice

Nejprve se budeme věnovat *slovnědruhovú transpozici*, která vychází z toho, že v cílovém jazyce se užívá jiného slovního druhu než v jazyce výchozím.

Při užití tohoto překladatelského postupu může docházet k rozšiřování počtu slov anebo k jejich omezení. Podle tohoto kritéria dále dělíme slovnědruhovú transpozici na *transpozici zřed'ující* (tehdy, když dochází k rozšiřování počtu slov) a na *transpozici zhušřující* (tehdy, když dochází k omezení počtu slov).

Konkrétní příklady vět na zhušřující a zřed'ující transpozici:

...de sensibilidad artística puesta al servicio del hecho religioso.

...umělecké senzibility ve službách této náboženské události. (transpozice zhušřující)

Los primeros datos de la fiesta se remontan a 1603...

První údaje o této slavnosti pocházejí z roku 1603... (transpozice zřed'ující)

Nyní si řekneme více o *větněčlenské transpozici*, která vzniká tehdy, když v cílovém jazyce se užívá jiné větné nebo souvětne struktury. Tento druh překladatelského postupu si ukážeme na této větě:

Cuando a un comparsista... se le pregunta por el origen de tanta alegría...

Je-li muzikant... tázán na původ takové radosti (Zde můžeme vidět, že předmětu ve španělštině, odpovídá podmět v češtině).

Když zvolíme tento druh překladatelského postupu, tak si můžeme povšimnout, že může dojít ke zvýšení anebo snížení explicitnosti sdělení.

Dále nám Králová definuje *překladatelský postup modulace*, jehož podstatou je převod významové stránky sdělení ve výchozím jazyce do odpovídající významové stránky v cílovém jazyce za použití přiměřených výrazových prostředků.

Dalším pojmem je *substituce*, podstatou tohoto překladatelského postupu je nahrazení části sdělení ve výchozím jazyce odpovídající částí sdělení v jazyce cílovém.

Příkladem takové substituce může být například: *Viernes Santo = Velký pátek*.

Velmi často se s tímto postupem můžeme setkávat u přísloví a ustálených spojení. To můžeme vidět na tomto: *Sea como fuere = Tak nebo tak*.

Posledním překladatelským postupem, kterým se Králová zabývá je *kalkování*, jehož podstatou je převedení vnitřní struktury sdělení nebo jeho části z výchozího jazyka do jazyka cílového. Konkrétním příkladem je třeba: *el Cristo de la batalla = Kristus bitvy*.

Zbylé tři překladatelské postupy (*transkripce, ekvivalence, adaptace*) si rozebereme již podle Knittlové.³⁶

Transkripce – jinými slovy je možno tento pojem definovat jako přepis více či méně adaptovaný úzu cílového jazyka.

Ekvivalence – tento překladatelský postup můžeme definovat jako *rovnocennost* daných segmentů.

Adaptace – tento překladatelský postup spočívá v substituci situace popsané v originále jinou adekvátní situací, například neexistuje-li v CJ ekvivalent slovní říčky, či pokud situace ve výchozí kultuře neexistuje v kultuře cílového jazyka.

³⁶ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010, str. 19.

5. Vztah překladu k této práci

Do této práce ve čtvrté kapitole byl zařazen překlad z obecného hlediska. Dále jsme se zabývali překladatelskými postupy. Nezařadili jsme sem toto téma náhodou, ale zařadili jsme ho sem z důvodu, že překlad je důležitou součástí této práce. V praktické části práce jsou překladatelské postupy pro nás velmi důležité. Praktická část a i tato kapitola byla vytvořena na základě dvou zdrojů. A to na základě článku od Dubského³⁷ a dále jsme se nechali inspirovat studií Tionové³⁸.

Oba autoři se zabývají tím, že je možné adverbium přeložit různými způsoby. I když ho například přeložíme adjektivem, tak i nadále plní funkci adverbia.

Dubský provádí tuto analýzu například na adverbium *kouzelně*, kdy ve zmíněném článku nám dává různé možnosti jeho překladu. Kdy uvádí, že například slovníkové překlady tohoto výrazu mohou být: *encantadoramente, admirablemente, fascionadoramente*.³⁹

Na druhou stranu dále uvádí konkrétní věty kdy při překladu bylo užito jiných překladatelských prostředků.

1. Ten spisovatel píše kouzelně = El escritor es un encantador
2. Tančí kouzelně = Su baile es encantador.
3. Usmívá se kouzelně. = Tiene una sonrisa encantadora.
4. Zpívá kouzelně. = Su canto tiene una fuerza o una belleza mágica.
5. Je kouzelně milý. = Es de una afabilidad encantadora.

Zde vidíme, jaká je různorodost v překladu. V těchto větách využil Dubský při překládání zejména adjektiv.

Adverbium je slovním druhem, který v českém jazyce má velké využití. Z tohoto důvodu, když překládáme do románských jazyků anebo v našem případě konkrétně do španělského jazyka, můžeme narazit na problém, jak dané adverbium přeložit.

³⁷ DUBSKÝ, J.: Medios léxico-gramaticales de comunicación. *Linguistica Pragensia*, 1, 1993, s. 1–7.

³⁸ TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: Leda, 2000, str 290-293.

³⁹ DUBSKÝ, J.: Medios léxico-gramaticales de comunicación. *Linguistica Pragensia*, 1, 1993, s. 3.

Tento problém zde nastává z důvodu častějšího užívání verbálního vyjádření v českém jazyce. Na druhou stranu ve španělštině se častěji setkáváme s užíváním nominálního vyjádření.

Zmíněné verbální vyjádření je v českém jazyce vytvářeno *slovesem + adverbium*, naopak jak již bylo zmíněno španělština užívá častěji nominálního vyjádření a tomuto spojení odpovídá *podstatné jméno + adjektivum*.

Z důvodů výše zmíněných, jsou překladatelé při překládání často nuceni užít překladatelského postupu, transpozice. Transpozici dělíme na slovnědruhovou a větněčlenskou.

Z důvodu ne tak častého užití adverbia ve španělštině, dochází při překladu ke slovnědruhové transpozici a někdy také dochází k větněčlenské transpozici. Při tomto překladatelském postupu je adverbium velmi často překládáno zejména *adjektivem*, dále může být překládáno *předložkou + substantivem*. Konkrétně se jedná o španělskou předložku *con* a podstatné jméno, které odpovídá danému adverbiu.

Mimo jiné může také docházet k slovesnému opisu, a to z důvodů, že španělština disponuje velkým množstvím opisných vazeb. Uvedeme si nějaké opisné vazby, díky kterým může dojít k vynechání adverbia. Jsou to zejména opisné vazby, *soler + infinitiv*, *ir + gerundium*, *estar + gerundium*, *acabar de + infinitiv*, *seguir + gerundium*, *volver a + infinitiv*.

Nyní si uvedeme pár příkladů na tyto opisné vazby a ukážeme si, k čemu u překladu dochází.

El chico llora sin parar. – Kdybychom při překladu do češtiny byli nuceni si pomoci právě adverbium. Ve významu *kluk neustále pláče*. Zmíněné adverbium *neustále*, je španělština schopna vyjádřit pomocí opisné vazby.

Acaba de llegar. - V této větě opět máme opisnou vazbu, která nám má vyjádřit, že se právě něco stalo. Z toho důvodu je možné chápat tuto větu jako, *právě přišel/přišla*. Kdy adverbium *právě* jsme opět ve španělštině nahradili opisnou vazbou.

Na těchto příkladech můžeme vidět, jak jsou jazyky různorodé. Z důvodu této různorodosti jazyka, se výše zmíněným překladatelským postupům budeme podrobněji věnovat v části praktické.

6. Korpus

V této kapitole si řekneme něco o korpusech obecně, a poté si řekneme jaké druhy korpusů existují, a nakonec si rozebereme jeden z korpusů, a to takzvaný Intercorp, který bude dále hlavním zdrojem v praktické části. Tituly se kterými budu pracovat jsou Česká morfologie a korpusy – Osolsobě Klára a dále webová stránka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy – Ústav Českého národního korpusu.

Ústav Českého národního korpusu definuje korpus jako soubor počítačově uložených textů (v případě mluveného jazyka – přepisů záznamu mluvy), který primárně slouží k jazykovému výzkumu. K práci s korpusy slouží speciální vyhledávací program KonText. S jehož pomocí je možné vyhledávat slova a slovní spojení v kontextu a zjistit jejich frekvenci v korpuse i původní textový zdroj.

6.1 Jazykový korpus

Jazykový korpus je elektronicky zpracovaný a přístupný soubor jazykových textů. Od sbírky textů se liší tím, že je promyšleně a záměrně sestaven ze vzorků jazyka tak, aby byl reprezentativní, tedy aby co možná nejpřesněji ilustroval ty rysy jazyka, k jejichž zkoumání má sloužit. Z tohoto aspektu rozlišujeme typy korpusů psaných versus mluvených, korpusů dle časového období, žánru, autora atd.⁴⁰

Rozlišujeme tedy korpusy malé a velké, synchronní a diachronní, mluvené a psané, studijní, korpusy sestavené ze specifických typů textů, korpusy jednojazyčné a paralelní.⁴¹

Korpusy můžeme rozdělit podle jazyků do dvou skupin:

- 1) jednojazyčné (Crea, Corpes XXI.)
- 2) paralelní (Intercorp)

⁴⁰ Tamtéž, str. 9.

⁴¹ KÁŇA, Tomáš a Hana PELOUŠKOVÁ. *Deutsch und Tschechisch im Vergleich Korpusbasierte linguistische Studien*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.

6.2.1 Intercorp

Intercorp je součástí Českého národního korpusu a patří do skupiny paralelních korpusů.

Paralelní korpus pracuje podobně jako jednojazyčný a lze ho tak i využívat. Navíc má uživatel možnost k požadovanému dotazu vyvolat příslušný jev ve druhém jazyce.⁴² Paralelní korpus slouží jako zdroj dat pro teoretické studie, lexikografii, studentské práce, překladatele i veřejnost.

⁴² KÁŇA, Tomáš a Hana PELOUŠKOVÁ. *Deutsch und Tschechisch im Vergleich Korpusbasierte linguistische Studien*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.

Praktická část

V praktické části této bakalářské práce se budeme snažit zjistit, jaké překladatelské postupy se nejvíce užívají při překladu adverbíí.

Adverbia budeme překládat z češtiny do španělštiny. Jelikož existuje nepřehledné množství adverbíí, tak jsme dle našeho uvážení vybrali konkrétních deset adverbíí. U těchto adverbíí se pokusíme zmapovat, jakým způsobem byla do španělštiny překládána.

Analýzu budeme provádět na českých adverbíích: *snadno, těžce, pomalu, klidně, přesně, rychle, sladce, hlasitě, výborně, určitě*.

Tato adverbia byla vybrána z důvodu, že u nich byla analýza proveditelná. Jedná se především o adverbia způsobu. U adverbíí místa, času a jiných jsme při zadání do korpusu narazili na to, že byla překládána skoro pokaždé stejně. Z toho důvodu analýza těchto adverbíí byla zbytečná.

Překladatelský postup těchto adverbíí budeme studovat na základě textů, které jsou umístěné v korpusu, konkrétně v intercorpu. Texty budou vybrány z české beletrie, která byla přeložena do španělštiny.

Nejčastějším překladatelským postupem při překladu je transpozice, popřípadě modulace. A proto nás nebude zajímat konkrétní překladatelský postup jako takový, ale zejména se budeme zabývat jakým slovním druhem byla daná adverbia transponována. Slovními druhy jakými lze adverbia překládat jsme si již zmínili v teoretické části. Více si ukážeme na konkrétních větách a mimo jiné si také vyhodnotíme, jakým slovním druhem byla konkrétní adverbia překládána nejčastěji.

Praktická část byla inspirována článkem od Dubského, o kterém jsme se již zmiňovali v části teoretické.

1. České adverbium snadno

První adverbium, které budeme studovat je adverbium *snadno*. Španělské ekvivalenty tohoto výrazu mohou být podle slovníků: *fácilmente*, *sin dificultades*, *con facilidad*, *sin esfuerzo* atp., už na některých z těchto ekvivalentů je patrné, že se nejedná o adverbia, ale i přesto po významové stránce plní stejnou funkci.

Ukážeme si konkrétní věty, které jsme vybrali v interkorpu. Při výběru jsme se omezili na českou beletrii. Na těchto větách poté zhodnotíme jakým způsobem překladatelé nejčastěji české adverbium *snadno*, převedli do španělského jazyka. Jinými slovy jsme si vybírali texty, které vycházely z českého jazyka a posléze byly převedeny překladateli do španělštiny. U konkrétních příkladů si uvedeme autora a titul knihy, překladatele, místo překladu, nakladatelství a rok vydání.

- **Maminka si vždycky uvědomovala mnohem spíš svou nenápadnost než svůj půvab, zvláště když od dětství žila v přítomnosti starší sestry, která výborně tančila, šila v nejlepším pražském krejčovství a ozdobena tenisovou raketou pronikala snadno do světa elegantních mužů, obracejíc se zády k rodnému domu.**

La mamá siempre fue más consciente de su insignificancia que de sus encantos, sobre todo porque desde su infancia vivía con una hermana mayor que bailaba maravillosamente, encargaba sus trajes en la mejor sastrería de Praga y adornada con la raqueta de tenis penetraba con facilidad en el mundo de los hombres elegantes, dándole la espalda a la casa materna.

(Milan Kundera, *Život je jinde*, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Editorial Seix Barral, 2001)

- **Slabí snadno chybují.**

Los débiles se equivocan con facilidad.

Miloš Urban, *Sedmikostelí*: gotický román z Prahy, přeložil: Kepa-Lluís Uharte-Mendikoa, Madrid: Ediciones B, 2005

- **Sám sebe bych obžaloval jako intelektuálního původce téhle stávký, sám sobě bych přitížil, že jako bývalý prokurátor jsem věděl a snadno seznati mohl ...**

A mí mismo me acusaría de ser el cerebro de esta huelga, me acusaría con el agravante de que como ex fiscal tengo la obligación de saber o intuir con facilidad ...

(Bohumil Hrabal, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, přeložila: Jana Stancel, Barcelona: Ediciones Península, 1989)

- **Ubránili jsme se (velkou většinou) této nejnižší nízkosti, ale neubránili jsme se tomu, abychom z ní až příliš snadno nepodezírali druhé.**

Nos salvamos (una gran mayoría) de caer en esta bajeza, de todas la peor, pero no nos salvamos de sospechar con demasiada facilidad de que otros la cometieran.

(Milan Kundera, Žert, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Editorial Seix Barral, 1994)

V těchto větách, které byly vybrány z knih od *Hrabala, Kundery a Urbana* bylo adverbium *snadno* přeloženo zmíněnými překladateli pomocí **předložky con + podstatného jména *facilidad***.

- **...nevynikala ani zvlášt' dobrými nervy ani sebejistotou a propadala snadno úzkostem i strachu.**

...tampoco destacaba por la firmeza de sus nervios ni por su seguridad en sí misma, era víctima fácil de la angustia y el miedo.

(Milan Kundera, Směšné lásky, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Grijalbo Mondadori S. A., 2000)

Prosila manžela, aby ji přivedl do jiného stavu, což se sice snadno podařilo, ale s výsledkem, který je zarmoutil...

Le pidió a su marido que le hiciera un hijo, lo cual fue fácil de conseguir, pero tuvo un triste resultado...

(Milan Kundera, Nesmrtelnost, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets, 1998)

V těchto větách využil překladatel Fernando de Valenzuela k překladu českého adverbia *snadno* španělského **přídavného jména *fácil***.

- **Paul našel odpověď snadno: být absolutně moderní znamená v takovém případě ztotožnit se absolutně s dcerou.**

Paul encontró fácilmente la respuesta: ser absolutamente moderno significa en tal caso identificarse absolutamente con la hija.

(Milan Kundera, Nesmrtelnost, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets, 1998)

- **Ale ty, Diokleciáne, " vydechla Antonia, " bys to mohl tak snadno zařídit - "**

Pero tú, Diocleciano - suspiró Antonia-, lo podrías solucionar todo tan fácilmente ...

(Karel Čapek, Kniha apokryfů, přeložila: Ana Orozco de Falbr, Praha: Artia, 1962)

- **Mám o té věci své představy a své sny a čekal jsem příliš dlouho na jejich splnění, než abych se jich snadno vzdal.**

Tengo mis propias ideas y mis propios sueños sobre estas cosas y he esperado demasiado tiempo para que se realicen, como para desistir tan fácilmente.

(Zdeněk Jirotko, Saturnin, přeložil: Eduardo Fernández Couceiro, Praha: Karolinum, 2004)

V těchto větách zvolili překladatelé při překladu zachování **adverbia** (*fácilmente*).

Při překladu českého adverbia *snadno*, jsme narazili v největší míře na tři druhy překladů.

1) **con + facilidad** - jinými slovy české adverbium odpovídalo spojení předložky *noc* a podstatného jména *facilidad*. Tento způsob překladu se v textech vyskytoval nejméně, přibližně v 20% překladů.

2) **fácil** - při překladu autoři užívali španělského přídavného jména *fácil*, ale i přesto význam věty zůstal nepozměněn. Tento způsob překladu, se vyskytoval zhruba ve 30% překladů.

3) **překlad pomocí adverbia** - jedním z posledních způsobů překladů, bylo zachování adverbia. Konkrétně šlo nejčastěji o adverbium *fácilmente*. Tento překladatelský postup byl aplikován v 50% překladů.

Dále je nutno podotknout, že jsme při hledání daného adverbia, jsme narazili na větu z publikace od Josefa Škvoreckého, kde překladatelka Anita Gómez de Cardenas využila překladatelského postupu modulace, nikoli transpozice.

Přes tu kamufláž zpěvačka snadno poznala detektiva.

A pesar del camuflaje, no le dio dificultad reconocer al detective.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

2. České adverbium těžce

Dalším adverbium, kterým se budeme zabývat je adverbium *těžce*. Španělskými ekvivalenty tohoto adverbia mohou být podle slovníků tyto: *pesadamente*, *gravemente*, *difícilmente* a další.

- **Kolébavým krokem přistoupil ke stolu a těžce dosedl na židli naproti blondýnce.**

Caminó pesadamente hasta la mesa y se sentó frente a ella.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

V této větě zachovala překladatelka **adverbium**, a k překladu *těžce* vybrala španělský ekvivalent *pesadamente*.

- **Když jsem ho potom navštívil, těžce mu stonala druhá sestra na touž nemoc.**

Cuando más adelante le visité, otra hermana suya estaba gravemente enferma, también de cáncer.

(Ivan Klíma, Láska a smetí, přeložila: Judit Romeu Labayen, Barcelona: Acantilado, 2007)

Judit Romeu Labayen užila při překladu *těžce*, **španělského adverbia** *gravemente*.

- **Plavovláska těžce spolkla obrovské sousto a zezelenala.**

La rubia tragó con dificultad y se puso lívida.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

- **V tu chvíli zůstal Lermontov jako politý a říkal Goethovi jen těžce se ovládaje...**

Lermontov quedó como si le hubiesen echado un jarro de agua y le dijo a Goethe, dominándose con dificultad ...

(Milan Kundera, Kniha smíchu a zapomnění, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 2002)

- **Vopravdu," řekla paní Burgánová a kolíbala se těžce ke svému muži a podala mu stočenou šňůru se zástrčkou.**

Es verdad - dijo la señora Burgánová y se balanceaba con dificultad hacia su marido y le pasó el enchufe y el cable enrollado.

(Bohumil Hrabal, Pábitelé, přeložily: Eva Kruntorádová a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 1996)

V těchto větách je adverbium *těžce* překládáno do španělského jazyka pomocí **předložky con + podstatného jména *dificultad***.

- " Ale mně se o tom **těžce** mluví ... "

Pero me es difícil hablar de eso ...

(Milan Kundera, Život je jinde, přeložil: Fernando de Velazuela, Barcelona: Seix Barral, 2001)

V této větě překladatel využil při převodu českého adverbia do španělštiny **přídavného jména *difícil***.

- V polovině cesty začal **těžce** raněný zpívat a povykovat a před Prahou pocítil novou žízeň.

A mitad de camino el herido grave comenzó a cantar y a alborotar , y justo antes de llegar a Praga le entró sed de nuevo.

(Karel Čapek, Krakatin, přeložila: Patricia Gonzalo de Jesús, Madrid: El olivo azul, 2010)

Při překládání došlo opět ke změně adverbia na **adjektivum**, ale v tomto případě zvolila překladatelka španělské adjektivum *grave*.

Při hledání překladu českého adverbia *těžce* jsme narazili na několik možností překladu, uvedeme si je v pořadí podle jejich výskytu:

1. con + *dificultad* - překlad adverbia *těžce* pomocí předložky *con* a podstatného jména *dificultad*. Takto bylo adverbium překládáno v 40 % textů.

2. španělskými adverbii: *pesadamente, gravemente a difícilmente*, tento překlad se vyskytoval ve 45 % textů.

3. adjektivy - *difícil a grave*, tento typ překladu se vyskytoval v 15% překladů.

3. České adverbium pomalu

Další adverbium, které jsme vybrali, je adverbium *pomalu*, které slovníky překládají do španělštiny těmito adverbii *despacio*, *lentamente*. Nyní si na vybraných větách z české beletrie vybereme na ukázkou, jakými různými způsoby lze adverbium *pomalu* přeložit.

- **Pomalu teče a já tu budu pomalu a dlouze ležet.**

Corre lentamente y yo me quedaré tumbado lentamente y durante mucho tiempo.

(Milan Kundera, Žert, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 1994)

Překladatel při překladu volil, ponechání **adverbia**, a konkrétně zvolil španělský ekvivalent *lentamente*.

- **Čas dnes plyne pomalu - čas dnes plyne dobře.**

Hoy el tiempo fluye despacio, hoy el tiempo fluye bien.

(Miloš Urban, Sedmikostelí: gotický román z Prahy, přeložil: Kepa Uharte Mendicoa, Madrid: Ediciones B, 2005)

V této větě překladatel využil k překladu českého adverbia, také **adverbium**. Konkrétně adverbia *despacio*.

Na těchto příkladech můžeme vidět, že při překladu byly užity zmíněné ekvivalenty *lentamente*, *despacio*. Oba ekvivalenty odpovídají stejnému slovnímu druhu jako ve španělštině, tudíž ne vždy u každých adverbii je nutno hledat další možné překladatelské postupy.

4. České adverbium klidně

Nyní budeme zkoumat české adverbium *klidně*, jehož ekvivalentem ve španělském jazyce může být podle slovníku například *tranquilamente*.

- **A tak docela klidně jsem vzal na vědomí, že bude vykolejen vlak s SS.**

Y así, bastante tranquilamente, cobré conciencia de que harían descarrilar un tren de las SS.

(Bohumil Hrabal, Morytáty a legendy, přeložili: Luisa Rancaño a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 2000)

Jak již bylo zmíněno v úvodu, jednou z možností, jak příslovce *klidně* přeložit, je pomocí španělského příslovce *tranquilamente*. Této možnosti využily i zmíněné překladatelky a nejen ty. Tento ekvivalent byl velmi u překladů užíván.

- **Potom ležel klidně vedle ní, líbal ji něžně na rameno a bylo mu dobře.**

Luego se quedó tranquilo acostado junto a ella, le besó cariñosamente el hombro y se sintió a gusto.

(Milan Kundera, Život je jinde, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 2001)

- **Kapitán zas chvílku mlčel, a pak docela klidně povídá:**

El capitán volvió a guardar silencio unos momentos, y después, completamente tranquilo ordenó.

(Karel Čapek, Válka s mlouky, přeložili: Ana Falbrová a Ciro Elizondo, Barcelona: Bruguera, 1982)

V těchto příkladech, bylo české adverbium nahrazeno španělským **přídavným jménem** *tranquilo*.

- **I to přijal pacient klidně, a dal se teprve po chvíli do smíchu.**

El paciente recibió la noticia con tranquilidad, y después de un rato se echó a reír.

(Karel Čapek, Krakatit, přeložila: Patricia Gonzalo de Jesús, Madrid: El Olivo azul, 2010)

Zde překladatelka zvolila překlad adverbia pomocí **předložky** *con* a **podstatného jména** *tranquilidad*.

- Rohlíky se chovaly **klidně**, ale včela se motala omámena a pak vzlétla a uletěla.

Los panecillos se comportaban con serenidad, pero la abeja se puso a dar vueltas mareada y después se echó a volar y se marchó.

(Milan Kundera, Nesnesitelná lehkost bytí, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets Editores S.A., 1985)

V tomto případě došlo při překladu ke změně adverbia na překlad pomocí **předložky con** a **podstatného jména**, v tomto případě španělského podstatného jména *serenidad*.

- " Pan Terra ne, " říkám **klidně**.

-No era el señor Terra -dije con frialdad-.

(Josef Škvorecký, Hřichy pro pátera Knoxe, přeložil: Anita Goméz de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

V této větě opět došlo k překladu pomocí **předložky a podstatného jména**, jako v předchozích příkladech, ale na rozdíl od nich zde autorka využila podstatného jména *frialdad*.

- Když tedy teď hledáme pouze nezáporné řešení, můžeme psát **klidně x místo / x / a y místo / y /, což je ti, doufám, Evi, jasné.**

"Así que podemos escribir sencillamente x en vez de /x/ y y en vez de /y/, lo cual espero que te quede muy claro, Evita."

(Josef Škvorecký, Hřichy pro pátera Knoxe, přeložil: Anita Goméz de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

Zde překladatelka zvolila zachování **adverbia**, ale nevyžila již zmíněného *tranquilamente*, ale užila dalšího adverbia vytvořeného příponou *-mente*, a to konkrétně adverbium *sencillamente*.

Při hledání ekvivalentů, které odpovídaly českému adverbium *klidně*, jsme narazili na tyto možnosti překladů.

1. **Přeložení adverbium *tranquilamente*** - jedná se o shodu, kdy překladatelé zachovali při překladu stejný slovní druh. Tento způsob bychom mohli označit nejužívanějším, jinými slovy bychom mohli říci, že v 50% textů bylo využito zachování adverbia. Další možností byla změna adverbia za jiné adverbium, než adverbium *tranquilamente*.

1.1. sencillamente

2. Přeložení pomocí předložky *con* a podstatného jména *tranquilidad* - tento překladatelský postup byl využit zhruba ve 30% překladů. Pomocí této předložky byly přeloženy i další věty, došlo pouze ke změně podstatného jména.

2.1. con frialdad

2.2. con serenidad

3. Přeložení pomocí přídavného jména *tranquilo* - jednou z možností, jak lze české adverbium převést, je pomocí přídavného jména *tranquilo*. Tento typ překladu byl využíván ve 20% textů.

5. České adverbium přesně

Další adverbium, které jsme vybrali k analýze je adverbium přesně, toto adverbium bylo překloženo ve slovníkách následovně: *exactamente*, *precisamente*, *puntualmente* a dalšími adverbii anebo i jinou formou. Všechny možné druhy překladů, které překladatelé zvolili si ukážeme na následujících větách.

- **Nacházeli se přesně na tom místě za obzorem , kam poslala ladným pohybem paží svou bolestnou duši.**

Se hallaban precisamente en aquel punto del horizonte hacia el cual había enviado con un armonioso movimiento de sus brazos su alma dolorida.

(Milan Kundera, Nesmrtelnost, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets, 1998)

Při překladu této věty zvolil překladatel ponechání **adverbia** a konkrétně zvolil španělského ekvivalentu *precisamente*. Tento ekvivalent jsme již zmiňovali v úvodu, že je jednou z možností, jak lze české adverbium přesně překládat.

- **Přesně v půl jedenáctý se vyhoupla zpod koryt a já ji krmil.**

Exactamente a las doce y media salía de las cloacas, y yo la alimentaba.

(Bohumil Hrabal, Pábitelé, přeložily: Eva Kruntorádová a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 1996)

V této části zvolily překladatelky opět překlad pomocí **adverbia**, ale nyní vybraly španělský ekvivalent *exactamente*.

- **Plnila dál všechny příkazy oddaně, rychle a přesně.**

Dirigió cuanto se le encomendó con abnegación, rapidez y precisión.

(Július Fučík, Reportáž psaná na oprátce, přeložila: Libuše Prokopová, Kolumbie: Ediciones Hombre nuevo, 1978)

Zde autorka využila překladatelského postupu při, kterém české adverbium převedla do španělštiny pomocí **předložky** *con* a **podstatného jména** *precisión*. Jak již jsme si mohli povšimnout, tento překladatelský postup, byl již u všech předchozích adverbii velmi častý.

- Ozval se **přesně** o jedné hodině za doprovodu širého a šplounavého hučení.

Se la oyó nuevamente a la una, acompañada de fuertes y ruidosos zumbidos.

(Karel Čapek, Válka s Mloky, přeložili: Ana Falbrová a Ciro Elizondo, Barcelona, Bruguera, 1982)

V tomto úseku textu autoři zvolili také **adverbium**, ale zvolili adverbium, se kterým jsme se v textech setkali jen zřídka, a to adverbium *nuevamente*.

- ...i zde byly úlohy jezdc **přesně** vymezeny: byli tu praporeníci (s praporem, jehož žerd' měli zastrčenu v holnce, takže červen vyšívn látka se třepotala po boku koně) ...

...aquí también estaban perfectamente repartidas las funciones de los jinetes: estaban los portaestandartes (con un estandarte cuya asta llevaban metida en la bota, de modo que la tela roja bordada flameaba junto a la grupa del Caballo) ...

(Milan Kundera, Žert, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 1994)

V tomto úryvku bylo přesně přeloženo opět **adverbiem**, ale v tomto pripadě autor vybral adverbium *perfectamente*.

- " Chach ! " řekl Flajšman na vrcholu d'belského sarkasmu, " onanie, to je **přesně** to, co je pro vs! "

Jaj -dijo Flajzman, en la cuspide del sarcasmo diablico-, ¡ la masturbacin es justamente lo que le va a usted!

(Milan Kundera, Směšné lásky, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Grijalbo Mondadori S.A., 2000)

Při překladu tohoto useku bylo zvoleno další **adverbium**, tentokrt adverbium *justamente*.

- A ještě **přesněji** to na sebe povm.

Y aún será más preciso.

(Bohumil Hrabal, Morytáty a legendy, přeložily: Luisa Rancaño a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 2000)

Zde autorky textu, využili při překladu převodu adverbia na **přidavné jmno**, konkrétně adjektiva *preciso*.

- Zjiš'ovat **přesně** personálie lidí, kterm je brán život, - kdo by se tm zdržoval!

¿ *Verificar cuidadosamente la identidad de aquellos a quienes se piensa quitar la vida?*
Á ... ¿ *A quién se le ocurriría perder su tiempo en eso ?*

(Július Fučík, Reportáž psaná na oprátce, přeložila: Libuše Prokopová, Kolumbie: Ediciones Hombre Nuevo, 1978)

Zde můžeme vidět, jak široká je slovní zásoba španělštiny, překladatelka opět při překladu zůstala u **adverbia**, ale nyní vybrala adverbium *cuidadosamente*.

Nyní si shrneme, jakými způsoby bylo adverbium *přesně* překládáno.

1. pomocí adverbia - nejčastějším způsobem překladu bylo ekvivaleně adverbium, ale na rozdíl od češtiny zde byla velká různorodost v jejich výběru. Uvedeme si zde jakým adverbium bylo adverbium *přesně* překládáno.

1.1. exactamente (nejužívanější adverbium)

1.2. precisamente (po adverbium *exactamente*, bylo velmi často užíváno)

1.3. justamente

1.4. perfectamente

1.5. nuevamente

1.6. cuidadosamente

Tato adverbia byla využívána v 60% textů.

2. pomocí předložky *con* a podstatného jména *precisión* - Po překladu pomocí adverbia, bylo v 30% procentech textů užíváno tohoto překladatelského postupu.

3. pomocí adjektiva - *preciso*. Tento překladatelský postup byl používán nejméně, zhruba v 10% textů.

6. České adverbium rychle

Dalším adverbium, kterým se budeme zabývat je adverbium *rychle*. Již jsme se zabývali jeho antonymem *pomalů*, tak uvidíme jestli autoři ho překládají stejným způsobem, stejnými slovními druhy anebo se v něčem liší.

- **Stulila se mu pak na prsa a rychle usnula, zatímco Eduard dlouho bděl a uvědomoval si, že necítí vůbec žádnou radost.**

Después ella se acurrucó sobre su pecho y se durmió rápidamente, mientras Eduard permaneció mucho tiempo en vela, advirtiéndole que no sentía satisfacción alguna.

(Milan Kundera, Směšné lásky, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Grijalbo Mondadori S.A., 2000)

V tomto případě zvolil překladatel doslovné přeložení, taktéž pomocí **adverbia**. Překladatel zvolil španělské adverbium *rápídamente*.

- **Lítostivá žárlivost opustila však dívku tak rychle, jako ji přepadla.**

Pero el dolor de los celos abandonó a la chica tan rápido como la había atacado.

(Milan Kundera, Směšné lásky, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Grijalbo Mondadori S.A., 2000)

- **Kojot potají a rychle očistil plod od pichlavých bodlin a hodil ho oposumovi, ten ho hned s chutí spořádal.**

El coyote quitó rápido y a escondidas las punzantes espinas a la tuna y se la tiró al tlacuache, quien la saboreó con ansiedad.

(Oldřich Kašpar, Kojot a oposum a jiné mexické pohádky, přeložila: Ludmila Holková, Praha: Garamond, 2006)

V této větě překladatelé na rozdíl od minulé věty využili při překladu **přídavného jména rápido**.

- Světla **rychle** ubývalo a za nehty zalézal mráz, ale komíny fabrik horce dýchaly a okna domů se rosila bílým světlem.

Las luces mermaban con rapidez y los dedos se helaban de frío, pero las chimeneas de las fábricas seguían respirando y una claridad blanca se esparcía sobre las ventanas de las casas.

(Miloš Urban, Sedmikostelí: gotický román z Prahy, přeložil: Kepa Uharte Mendicoa, Madrid: Ediciones B, 2005)

Při překladu tohoto úseku zvolil autor překladatelského postupu, kdy nahradil adverbium **předložkou** *con* + **podstatným jménem** *rapidez*.

- A vrátný se zvedl, **rychle** vzal od buxusového keře kbelík, nastavil jej tomu člověku před ústa, pak mu navlékl oblouk držadla přes krk, a zatímco ten člověk zvracel, vrátný mu hadrem utíral prsa.

Y el portero se incorporó, cogió a toda prisa un cubo próximo al arbusto de boj, lo puso ante la boca de aquel hombre y a continuación le pasó el asa por la cabeza, para que le colgara del cuello, y mientras el hombre vomitaba el portero le limpiaba el pecho con un trapo.

(Bohumil Hrabal, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, přeložily: Jana Stancel a Clara Janés, Barcelona: Ediciones Península, 1989)

V tomto případě překladatelky přeložily adverbium pomocí **příslovce** *toda* **podstatného jména** *prisa*.

U adverbia *rychle* jsme dospěli k závěru, že byly užity čtyři překladatelské postupy, které nebyly velmi rozdílné od předchozích adverbíí.

1. přeložení pomocí příslovce - tento způsob překladu, byl užíván nejčastěji. Konkrétně překlad pomocí adverbia *rápidamente*.

2. přeložení předložkou *con* + podstatného jména *rapidez*

3. přeložení pomocí adjektiva - *rápido*

4. přeložení pomocí příslovce *toda* + podstatného jména *prisa* - tento způsob překladu, můžeme hodnotit jako nový, s tímto překladem jsme se dosud u předchozích adverbíí nesečkali. Jeho výskyt v textech nebyl příliš velký.

7. České adverbium *sladce*

V této kapitole si rozebereme adverbium *sladce*, k jehož překladu využívají slovníky například výrazu - *dulcemente*.

- **Spi sladce, řekl a říhnul si.**

Ponía Duerme dulcemente - dijo eructando.

(Bohumil Hrabal, Pábitelé, přeložily: Eva Kruntorádová a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 1996)

V této větě bylo adverbium přeloženo ekvivalentně **adverbiem** - *dulcemente*, které jsme již zmiňovali v úvodu, jako jeden z možných překladů.

- **Narovnal se, zakroužil rameny, pak sladce zavyl a řekl ...**

Se enderezó, dibujando un círculo con los hombros, soltó un dulce aullido y dijo ...

(Bohumil Hrabal, Svatby v domě, přeložila: Monika Zgustová, Barcelona: Destino, 1993)

Zde bylo adverbium přeloženo pomocí **adjektiva** *dulce*.

- **A tatínek přesto říkal sladce:**

Y a pesar de eso, mi padre decía cariñosamente:

(Bohumil Hrabal, Městečko, kde se zastavil čas, přeložila: Monika Zgustová, Barcelona: Destino, 1995)

Překladatelka zachovala při překladu **adverbia**, ale zvolila jiné adverbium, než se kterým jsme se doposud setkali, a to konkrétně adverbium *cariñosamente*.

- **Ale šamus mlčí jako hrob, jenom zírání do růžový tmy v rohu, tam svítí něco jako loupežnickej kotlík, takový měděný do zrzava, ale není tomu vidět do tváře, šamus vytáhne ruku z kapsy, přiloží ji ke sklenici a já pravím sladce:**

El shamus mira hacia la rosada oscuridad del rincón; algo reluce allí como una tetera de cobre, oxidada y barata, pero la cara está vuelta hacia otro lado. El shamus saca la mano de su bolsillo y agarra el vaso; entonces le digo con dulzura.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

V tomto úseku užila překladatelka k překladu českého adverbia **předložku** *con* a **podstatné jméno** *dulzura*.

- Takže Markusek, v devět hodin ráno, když kupec švýcarský zazvonil u domovních vrat, ještě sladce spal.

De manera que a las nueve de la mañana, cuando el burgués tocó a la puerta delantera, el niño Markie dormía todavía plácidamente.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

Na této větě můžeme vidět další překlad adverbium, konkrétně adverbium *plácidamente*.

- Ano, v místnosti je sladce...

Sí, la habitación es grata...

(Milan Kundera, Život je jinde, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 2001)

Zde autor použil při překladu **přídavného jména**, s tímto překladem jsme se již výše setkali, ale nyní překladatel využil španělského adjektiva *grata*.

Nyní si shrneme, s jakými překlady jsme se u tohoto adverbia setkali:

1. překlad pomocí adverbia - tento překladatelský postup, byl jedním z nejčastějších, a to konkrétně překlad pomocí adverbia *dulcemente*.

1.1. dulcemente

1.2. plácidamente

1.3. cariñosamente

2. překlad pomocí adjektiva - v tomto případě překladu jsme vyhledali dvě různá adjektiva pomoci, kterých byl překlad udělán

2.1. dulce - toto adjektivum bylo užíváno častěji, než adjektivum *grata*

2.2. grata

3. překlad pomocí předložky *con* a podstatného jména *dulzura*

8. České adverbium hlasitě

Nyní si analyzujeme české adverbium hlasitě, jehož slovníkovým ekvivalentem je například *ruidosamente* a poté také takové překlady, které nejsou adverbia jako například *en voz alta* a další.

- **Přistoupil jsem k posteli a řekl hlasitě:**

Llegué hasta la cama y dije en voz alta:

(Milan Kundera, Žert, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 1994)

Zde můžeme vidět, že překladatel zvolil při překladu pomocí již zmíněného výrazu *en voz alta*, jinými slovy při překladu českého adverbia hlasitě, zvolil překlad pomocí **předložky *en* + podstatného jména *voz* + přídavného jména *alta***.

- **Stařík hlasitě srkal ze svého hrnčičku.**

El viejecito sorbía ruidosamente de su taza.

(Karel Čapek, Krakatit, přeložila: Patricia Gonzalo do Jesús, Madrid: El Olivo azul, 2010)

V tomto případě bylo při překládání zachováno **adverbium** a bylo přeloženo španělským ekvivalentem *ruidosamente*, které jsme již v úvodu zmiňovali, jako jeden z možných překladů.

- **Dcera seděla za stolem a s vyzývavým vzdorem čučela do ulice, žena až příliš hlasitě umývala nádobí, synův magnetofon vyřvával protestní písně.**

Volví tarde a casa y, ya en la puerta, advertí la tensión reinante: mi hija estaba sentada a la mesa y observaba la calle con una actitud de desafiante rebeldía; mi mujer lavaba los platos haciendo más ruido del necesario; en el radio-cassette de mi hijo retumbaban canciones protesta.

(Ivan Klíma, Lásky a smetí, přeložila: Judit Romeu Labayen, Barcelona: Acantilado, 2007)

Při překladu tohoto úseku bylo adverbium nahrazeno **slovesem *hacer* a podstatným jménem *ruido***.

- **Abe ji chce otecky popleskat po rameni, ale ono to na mokrém těle příliš hlasitě plácá.**

Abe le hubiera querido dar unos golpecitos en la espalda para tranquilizarla, pero en un cuerpo mojado eso produce demasiado ruido.

(Karel Čapek, Válka s mloky, přeložili: Ana Falbrová a Ciro Elizondo, Barcelona: Bruguera, 1982)

Zde autoři při překladu také využili **slovesa a podstatného jména**. Tento překlad se od předchozího překladu ovšem liší ve slovese. Zde bylo použito sloveso *producir*.

- **Protože bylo trochu horko, postavil jim Onokrates stůl na ulici a tam ti čtyři vojáci popíjeli hlasitě hovořice.**

Como hacía bastante calor, Onócrates les puso la mesa en la calle, y allí, aquellos cuatro soldados, bebían y hablaban a voz en grito.

(Karel Čapek, Kniha apokryfů, přeložila: Ana Orozco de Falbr, Praha: Artia, 1962)

České adverbium v této větě bylo přeloženo **pomocí předložky a + podstatného jména voz + předložky en + podstatného jména grito**. Jinými slovy, pomocí výrazu *a voz en grito*.

- **"Je na tom něco špatného?" a sama hned odpověděla na svou otázku: vypustila hlasitě větry.**

"¿Hay algo de malo en eso?" y ella misma respondió de inmediato a su pregunta: soltó una sonora ventosidad.

(Milan Kundera, Nesnesitelná lehkost bytí, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets Editores S.A., 1985)

Při překladu tohoto úseku zvolil překladatel španělského **adjektiva sonora**.

- **Samou radostí a štěstím se hlasitě rozesmál.**

De pura alegría y felicidad se soltó a reír a todo volumen.

(Oldřich Kašpar, Kojot a oposum a jiné mexické pohádky, přeložila: Ludmila Holková, Praha: Garamond, 2006)

Zde autorka využila při překladu výrazu *a todo volumen*, nebo-li přeložila české adverbium pomocí **předložky a + adverbia todo + podstatného jména volumen**.

- **Dvakrát nebo třikrát cvakla spouští a pak, jako by se lekla toho okouzlení a chtěla ho rychle zaplašit, hlasitě se rozesmála.**

Apretó dos o tres veces el disparador y luego, como si aquel encanto le hubiera dado miedo y quisiera alejarlo de sí, se echó a reír sonoramente.

(Milan Kundera, Nesnesitelná lehkost bytí, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets Editores S.A., 1985)

U tohoto příkladu bylo adverbium zachováno a bylo využito k překladu výrazu *sonoramente*.

U českého adverbia *hlasitě* byly užity tyto překlady:

1. překlad pomocí adverbia - u tohoto adverbia, k zachování stejného slovního druhu docházelo jen zřídka. Když už k těmto překladům došlo, tak byl překlad proveden na základě těchto dvou adverbíí.

1.1. ruidosamente

1.2. sonoramente

2. překlad pomocí slovesa a podstatného jména - tento druh překladu se v textech také občas vyskytoval, konkrétně se jednalo o slovesa *hacer a producir* a dále o podstatné jméno *ruido*. Frekventovanějším slovesem, bylo sloveso *hacer*.

3. překlad pomocí předložky, podstatného jména a adjektiva -jinými slovy pomocí výrazu *en voz alta*, tento druh překladu byl užíván nejčastěji.

4. překlad pomocí adjektiva - na tento druh překladu jsme narazili jen velmi zřídka, ale i přesto je dobré jej zmínit. Mluvíme zde o adjektivu *sonora*.

5. překlad pomocí předložky, adverbia a podstatného jména - na tento druh překladu jsme v textech také několikrát narazili. Konkrétně tu mluvíme o výrazu *a todo volumen*.

6. překlad pomocí předložky, podstatného jména, předložky a podstatného jména - tento výraz také byl velmi ojedinělý, ale i přesto ho zde zmíníme. Jedná se o výraz *a voz en grito*.

9. České adverbium výborně

Dalším adverbium, které budeme zkoumat z pohledu jeho překladu, je adverbium *výborně*. Jehož slovníkové ekvivalenty ve španělštině jsou *excelentemente*, *estupendo*, *muy bien* a mnohá další. Všechny možné překlady, které jsme našli v české beletrii, si ukážeme na konkrétních větách.

- **A Markusek, vzdor své výborné světové pověsti v oblasti teorie množin vždy nakloněný hrám se špatnou pověstí, praví: Výborně!**

A pesar de su impecable reputación en el campo de la teoría numérica, Markie siempre se inclina por los juegos de mala reputación, así que dice: ¡Excelente!

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

Zde autorka při překladu nahradila české adverbium, španělským **adjektivem** *excelente*.

- **Když se jich Slunce ptalo, jak se cítí, odpověděli, že výborně a že právě odpočívají po koupeli.**

Cuando el Sol les preguntó cómo se sentían, contestaron que excelentemente y que estaban descansando después del baño.

(Oldřich Kašpar, Proč se indiáni bojí soviho křiku a jiné mexické legendy, přeložila: Ludmila Holková, Praha: Garamond, 2006)

V této větě překladatelka zachovala při překladu **adverbia**, použila výraz *excelentemente*.

- **Hrál jsi výborně!**

¡Tocaste muy bien!

(Ivan Klíma, Láska a smetí, přeložila: Judit Romeu Labayen, Barcelona: Acantilado, 2007)

V této kratičké větě zvolila překladatelka překladu pomocí **dvou adverbii**, konkrétně adverbii *muy bien*.

- **Bavím se výborně s některými z pánů, totiž ta jejich zvědavost, kdo je tato vládkyně noci.**

Me divierto mucho con algunos de los señores, con esa curiosidad suya: «¿Quién será esa soberana de la noche ?

(Bohumil Hrabal, Morytáty a legendy, přeložily: Luisa Rancaño a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 2000)

V tomto úryvku užily překladatelky **adverbia** *mucho*.

- **...hrála výborně na klavír, přesto se však paličatě rozhodla studovat na konzervatoři zpěv.**

...tocaba estupendamente el piano, pero se empeñó, sin embargo, en estudiar canto en el Conservatorio.

(Milan Kundera, Nesmrtelnost, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets, 1998)

V této větě autor přeložil české adverbium *výborně*, jeho španělským ekvivalentem *estupendamente*.

- **Bylo to pěkné a otisklo se mi to výborně v duši.**

Era bonito, y se me grabó perfectamente en el alma.

(Bohumil Hrabal, Morytáty a legendy, přeložily: Luisa Rancaño a Núria Mirabet, Barcelona: Destino, 2000)

V tomto případě bylo adverbium zachováno a bylo přeloženo španělským adverbiem *perfectamente*.

- **Výborně řečeno.**

Lo ha expresado a la perfección.

(Karel Čapek, Krakatit, přeložila: Patricia Gonzalo do Jesús, Madrid: El Olivo azul, 2010)

U této krátké věty, byla při překladu použita **předložka** *a* + **podstatné jméno** *perfección*.

Nyní si shrneme překlad adverbia *výborně*, jakými slovními druhy bylo překládáno.

1. přeložení adverbiem - tento způsob byl nejfrekventovanější. Překladatelé používali tato adverbia:

1.1. perfectamente

1.2. estupendamente

1.3. mucho

1.4. excelentemente

2. přeložení adjektivem - dalším velmi oblíbeným způsobem překládání, je překládání pomocí adjektiva. Užívaná byla dvě adjektiva.

2.1. estupendo

2.2. excelente

3. přeložení dvěma adverbii - *muy bien*

4. přeložení předložkou a podstatným jménem - *a la perfección*

10. České adverbium určité

Posledním adverbium, kterým se budeme v této práci zabývat, je adverbium *určité*. Slovníkové ekvivalenty toho adverbia jsou *seguramente*, *ciertamente* a další. Všechna si ukážeme na konkrétních větách, vybraných opět z české beletrie.

- **Pete Starrett MacDougalla určité nenajal.**

Pete Starrett nunca contrató a MacDougall.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

V této krátké větě zvolila překladatelka při překladu **adverbia** *nunca*.

- **Určité je sladké, pomyslel jsem si, ale olíznout si prsty jsem se neodvážil.**

Seguro que es dulce, pensé, pero no me atreví a lamerme los dedos.

(Miloš Urban, Sedmikostelí: gotický román z Prahy, přeložil: Kepa Uharte Mendicoa, Madrid: Ediciones B, 2005)

Při překládání došlo k nahrazení adverbia **adjektivem** *seguro*.

- **Myslím, že Pelentová byla vysazená na muže - na Irenku určité žárlila.**

Creo que la Pelent perseguía a los hombres. Ciertamente estaba celosa de Irena.

(Josef Škvorecký, Hříchy pro pátera Knoxe, přeložila: Anita Gómez de Cardenas, Barcelona: Grupo Editorial Norma, 1999)

Zde autor ponechal **adverbia**, a zvolil španělský ekvivalent *ciertamente*.

- **...uvědomil si, že jeho dívka je nyní v rukou cizích mužů, že je jim dána napospas, že je v nebezpečí a že několikadenní výslech určité není nic jednoduchého.**

...se dio cuenta de que su chica estaba ahora en manos de hombres extraños, que estaba en su poder, que estaba en peligro y que un interrogatorio de varios días de duración no era seguramente nada sencillo.

(Milan Kundera, Život je jinde, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Seix Barral, 2001)

V této větě opět dochází k překladu pomocí **adverbia**, tentokrát překladatel zvolil adverbium *seguramente*.

- To bylo ovšem zpočátku, protože později se čím dál víc klonila k trumpetistovi jako ke svému oplodniteli, až se nakonec rozhodla, že to byl zcela určitě on.

Eso fue al principio, porque luego se fue inclinando cada vez más hacia la idea de que el trompetista era quien la había dejado embarazada, hasta que al final decidió que había sido él, con total seguridad.

(Milan Kundera, Valčík na rozloučenou, přeložil: Fernando de Valenzuela, Barcelona: Tusquets, 2005)

V tomto úryvku bylo české adverbium *určitě* přeloženo pomocí **předložky** *con* a **podstatného jména** *seguridad*.

Nyní si shrneme, jakými způsoby bylo adverbium *určitě* překládáno do španělštiny.

1. pomocí adverbia - jedním ze způsobů, jak lze adverbium *určitě* převést, je zachováním slovního druhu. Jinými slovy ho přeložím také adverbiem, ve větách se kterými jsme pracovali, bylo převáděno pomocí těchto třech adverbií.

1.1. nunca

1.2. seguramente

1.3. ciertamente

2. pomocí adjektiva - dalším velmi užívaným způsobem, je překlad pomocí adjektiva, konkrétně adjektiva *seguro*.

3. pomocí předložky a podstatného jména - poslední postup, na který jsme narazili, je pomocí předložky *con* a podstatného jména *seguridad*, rovněž se tento překladatelský postup velmi často v textech vyskytuje.

Seznam české beletrie

Pro přehlednost je v následující tabulce uvedena veškerá beletrie, ze které jsme v praktické části čerpali a na které byla provedena analýza daných adverbíí. Tabulka je rozdělena do tří sloupců. V prvním sloupci se nachází jméno autora, ve druhém sloupci název díla a ve třetím sloupci nalezneme překladatele daného díla. Na základě toho, jak překladatel přeložil dané části knih, poté analyzujeme, k jakým překladatelským postupům na základě slovní druhů docházelo a jaký postup byl volen nejčastěji.

Autor	Dílo	Překladatel
Karel Čapek	Kniha apokryfů	Ana Orozco de Falbr
Karel Čapek	Krakatit	Patricia Gonzalo de Jesús
Karel Čapek	Válka s mloky	Ana Falbrová a Ciro Elizondo
Július Fučík	Reportáž psaná na oprátce	Libuše Prokopová
Bohumil Hrabal	Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet	Jana Stancel
Bohumil Hrabal	Městečko, kde se zastavil čas	Monika Zgustová
Bohumil Hrabal	Morytáty a legendy	Luisa Rancaño a Núria Mirabet
Bohumil Hrabal	Pábitelé	Eva Kruntorádová a Núria Mirabet
Bohumil Hrabal	Svatby v domě	Monika Zgustová
Zdeněk Jirotka	Saturnin	Eduardo Fernández Couceiro
Oldřich Kašpar	Kojot a oposum a jiné mexické pohádky	Ludmila Holková

Oldřich Kašpar	Proč se indiáni bojí soviho křiku a jiné mexické legendy	Ludmila Holková
Ivan Klíma	Láska a smetí	Judit Romeu Labayen
Milan Kundera	Knih smíchu a zapomnění	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Nesnesitelná lehkost bytí	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Nesmrtelnost	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Směšné lásky	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Valčík na rozloučenou	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Žert	Fernando de Valenzuela
Milan Kundera	Život je jinde	Fernando de Valenzuela
Josef Škvorecký	Hříchy pro pátera Knoxe	Anita Gómez de Cardenas
Miloš Urban	Sedmikostelí: gotický román z Prahy	Kepa Uharte Mendikoa

Tabulka české beletrie, která je součástí praktické části: vlastní tvorba.

Závěr

Problematika překladu adverbíí je velmi rozsáhlé téma, z důvodu rozdílné stavby vět v českém a španělském jazyce. V následující kapitole se pokusíme shrnout poznatky z analýzy, kterou jsme provedli v praktické části. Kapitola je rozdělena na čtyři části, které pojednávají o nejčastějších postupech, pomocí jichž byla adverbia překládána. Při analýze překladu adverbíí, jsme došli k závěru, že v mnoha případech českému adverbium neodpovídá adverbium španělské. Ve větší míře bylo adverbium nahrazeno, buď přídavným jménem anebo španělskou předložkou *con* a podstatným jménem.

1. Překládání adverbium

Jak již bylo uvedeno, ne vždy bylo při překladu adverbium zachováno. Rovněž tím, ale není myšleno, že by se adverbium ve větách vůbec nevyskytovalo. U některých adverbíí, které jsme analyzovali, bylo překládání tímto způsobem nejčastější. Dále je nutno podotknout, že když byla adverbia tímto způsobem překládána, tak se i vyskytla větší míra španělských ekvivalentů. Jinými slovy ve španělštině pro stejný výraz existovalo velké množství adverbíí.

Zejména české adverbium *výborně*, bylo velmi často překládáno adverbium. Konkrétně španělskými adverbiumi *ciertamente*, *excelentemente*, *estupendamente*, *muy bien*, *bien* a mnohými dalšími. Nicméně ne vždy byl tento způsob použit, což se velmi liší od češtiny. V českém jazyce se adverbium *výborně* překládá ve většině případů pouze dalším adverbium.

Dalším adverbium, které jsme analyzovali, je adverbium *určitě*, toto adverbium bylo také překládáno pomocí adverbíí *seguramente*, *ciertamente*. Nicméně velmi často bylo adverbium nahrazeno například přídavným jménem.

Adverbium, které mělo nejvíce španělských ekvivalentů, bylo adverbium *přesně*, kdy k jeho překladu užívali překladatelé šesti rozdílných adverbíí (viz. praktická část, adverbium *přesně*).

Naopak s překladem českého adverbia *hlučně* do španělštiny, pomocí adverbia jsme se setkali jen zřídka. Toto adverbium bylo převáděno jinými slovními druhy, které budou zmíněny v další kapitole.

Dále je třeba zmínit, že jedním úplně vyhraněným adverbium, co se týče jeho překladu, je adverbium *pomalu*, které bylo ryze překládáno jako adverbium. Konkrétně bylo překládáno adverbii *lentamente, despasio*.

Poslední adverbium, které si zmíníme je adverbium *přesně, rychle*, které můžeme také zařadit mezi ta adverbia, která při překladu ve větší míře zachovávají svůj slovní druh, jinými slovy překládáme ho opět jako adverbium.

2. Překládání adjektivem

Dalším překladatelským postupem na základě transpozice, jsme se setkali s překladem pomocí adjektiva. Tento postup byl u některých adverbii často používán.

Jedním z adverbii, které bylo adjektivem překládáno, je adverbium *určitě*. V mnoha větách jsme narazili na to, že překladatelé užívali adjektiva ve větách, u kterých chtěli vyjádřit postoj mluvčího, zejména pak ve větách typu *Estoy seguro*.

Dále sem můžeme zařadit také adverbium *skvěle*. Toto adverbium překladatelé překládali nejčastěji dvěma způsoby, buď zachováním slovního druhu anebo ho přeložili pomocí již zmíněného adjektiva (*estupendo, excelente...*).

Další adverbium, které řadíme do této skupiny je adverbium *snadno*. Často užívali překladatelé adjektiva *fácil*, i přesto význam vět zůstal nepozměněn. Rovněž fungovalo překládání adverbia těžce, kdy překladatelé volili adjektivum *difícil*.

Můžeme říci, že k překladu pomocí adjektiva docházelo u všech analyzovaných adverbii, ale nejčastěji byla takto překládána výše zmíněná adverbia anebo také adverbium *klidně*.

3. Překládání předložkou a podstatným jménem

Při tomto typu překladu byla nejčastěji užívanou předložkou, předložka *con* a poté podstatné jméno, které odpovídalo danému adverbium.

Tento typ překladu, byl častý zejména u adverbia *snadno*, kdy překladatelé zvolili výše zmíněnou předložku *con* + podstatné jméno *facilidad*. Adverbium *snadno*, se velmi zřídka překládalo adverbium. Překlad pomocí předložky a podstatného jména bychom naopak mohli zařadit mezi nejčastější.

Další adverbium, u kterého překladatelé volili tento způsob překládání, je adverbium *těžce*, které bylo přeloženo *con dificultad*.

Dále je vhodné zmínit i adverbium *klidně*, u kterého sice tento překladatelský způsob není nejčastější, ale i přesto je velmi frekventovaný. Také se jedná o adverbium, u kterého jsme narazili na tři možnosti, jak bylo přeloženo pomocí tohoto způsobu. U tohoto adverbia došlo ke změně podstatných jmen. Adverbium *klidně* bylo překládáno *con tranquilidad*, *con frialdad*, *con serenidad*. I přes tyto tři způsoby překladu, byl z nich nejčastěji užíván *con tranquilidad*.

Zrovna tak bychom do této skupiny řadili adverbia *přesně*, *rychle* a *jistě*, která byla tímto způsobem také překládána.

Narozdíl od výše zmíněných adverbií tímto způsobem bylo zřídka překládáno adverbium *sladce*. A adverbium *pomalů*, tímto způsobem přeloženo v daných textech nebylo vůbec.

4. Další způsoby překládání

Kromě již zmíněných způsobů překládání, jsme ještě u vybraných adverbií narazili na některé překlady, které už svým výskytem nebyly tak frekventované.

Na neobvyklý způsob překladu jsme narazili u adverbia *rychle*, které bylo mimo jiné překládáno také pomocí příslovce a podstatného jména. Ukážeme si to na konkrétní větě, *...cogió a toda prisa un cubo próximo...* Tento překladatelský postup však byl ve větách ojedinělý.

Dalším adverbium, u kterého jsme narazili na jiný druh překladu, je adverbium *hlasitě*. Toto adverbium bylo také překládáno pomocí slovesa a podstatného jména. Jednalo se konkrétně o slovesa *hacer*, *producir* a podstatné jméno *ruido*. Kdy při překládání docházelo častěji k použití slovesa *hacer*.

U stejného adverbia jsme se také setkali s překladem pomocí předložky, podstatného jména a adjektiva. Konkrétně se jedná o výraz *en voz activa*, který byl při překladu hojně užíván. Více o překladu, zmíněného adverbia se nachází v praktické části.

Poslední adverbium, které si zmíníme je adverbium *výborně*, u kterého došlo k překladu na základě předložky a podstatného jména. Konkrétně se jedná o výraz *a la perfección*. Taktéž se jedná o překlad, který nebyl velmi často užíván.

Resumen

El tema de este trabajo es el análisis de los adverbios, especialmente del problema de la traducción de los adverbios.

El trabajo consta de dos partes: la parte teórica y la parte práctica.

La base de la parte teórica es una disciplina científica que está dedicada a los estudios de los adverbios, su función en la lengua, la clasificación de los adverbios etc.

La parte teórica está dividida en seis partes. En la primera parte se definen los adverbios en general y se resume la perspectiva de los gramáticos checos y españoles. Luego se dividen los adverbios en cuatro grupos, según su estructura morfológica, según su significado, según la naturaleza gramatical y al final según su significado sintáctico.

Después de eso hay un capítulo sobre la traducción. En este capítulo trabajamos con el libro checo, de la autora Dagmar Knittlová. Este capítulo dividimos en dos partes, en la primera parte nos dedicamos a la traducción en general y en la segunda parte se definen concretamente los procesos de la traducción.

Los adverbios son traducidos por el método de la transposición en general. En la parte práctica investigamos los procesos de la traducción a base de la transposición. El último tema de la parte teórica es el corpus. Este tema está incluido en nuestro trabajo a causa de que saquemos los ejemplos concretos del corpus, concretamente del intercorpus.

En la parte práctica analizamos los adverbios, que fueron elegidos por nosotros. Esta parte está dividida en seis capítulos. En cada capítulo tenemos un adverbio. Con este adverbio hacemos un análisis y al final del capítulo resumimos los procesos de la traducción. Todos los adverbios checos no son traducidos al español como un adverbio. Alguna vez el adverbio es traducido con la preposición y un sustantivo u otra vez se traduce por un adjetivo. Por estas dificultades de la traducción, nuestro trabajo estudia este problema.

Al final del este trabajo se encuentra una conclusión en que están escritos todos los procesos de la traducción que aparecen en los textos y los adverbios están divididos en los grupos según su traducción.

Seznam použité literatury

ALARCOS LLORACH, Emilio. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe, 1999. Nebrija y bello.

ARAGONÉS, Luis. *Gramática de uso del español: teoría y práctica; con solucionario; C1 - C2*. Madrid: Ediciones SM, 2011.

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., V Karolinu 2., dopl. Praha: Karolinum, 2011.

ČERNÝ, Jiří. *Morfología española*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.

DUBSKÝ, J.: *Medios léxico-gramaticales de comunicación*. *Linguistica Pragensia*, 1, 1993.

FRANCISCO MATTE BON. *De la lengua a la idea*. Nueva ed. rev., 3. reimpr. Madrid: Edelsa, 2000.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Gramática didáctica del español*. 8a ed. Madrid: Ediciones SM, 2002.

HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1996.

KÁŇA, Tomáš a Hana PELOUŠKOVÁ. *Deutsch und Tschechisch im Vergleich Korpusbasierte linguistische Studien*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.

KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010.

KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*. Plzeň: Fraus, 2003.

MACÍKOVÁ, Olga a Ludmila MLÝNKOVÁ. *Španělština pro samouky a věčné začátečníky*. Brno: Edika, 2012.

Nueva gramática de la lengua española. Madrid: Espasa Libros, 2011.

Nueva gramática de la lengua española: *manual*. Madrid: Espasa, 2010.

OSOLSOBĚ, Klára. Česká morfologie a korpusy. Praha: Karolinum, 2014.

TIONOVÁ, Alena. *Francouzština pro pokročilé*. Praha: Leda, 2000.

ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2010.

Elektronické zdroje:

<https://ucnk.ff.cuni.cz/cs/ustav/co-je-korpus/>

Čermák, P. – Vavříň, M.: *Korpus InterCorp – španělština, verze 9 z 9. 9. 2016*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2016. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Rosen, A. – Vavříň, M.: *Korpus InterCorp – čeština, verze 9 z 9. 9. 2016*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2016. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>